

Πανεπιστήμιο Αθηνών
Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής (ΕΕΕΠ)
eep.pspa.uoa.gr
Email: newsletter_eep@pspa.uoa.gr
Τηλ: 2103689535.

Ενημερωτικό Δελτίο

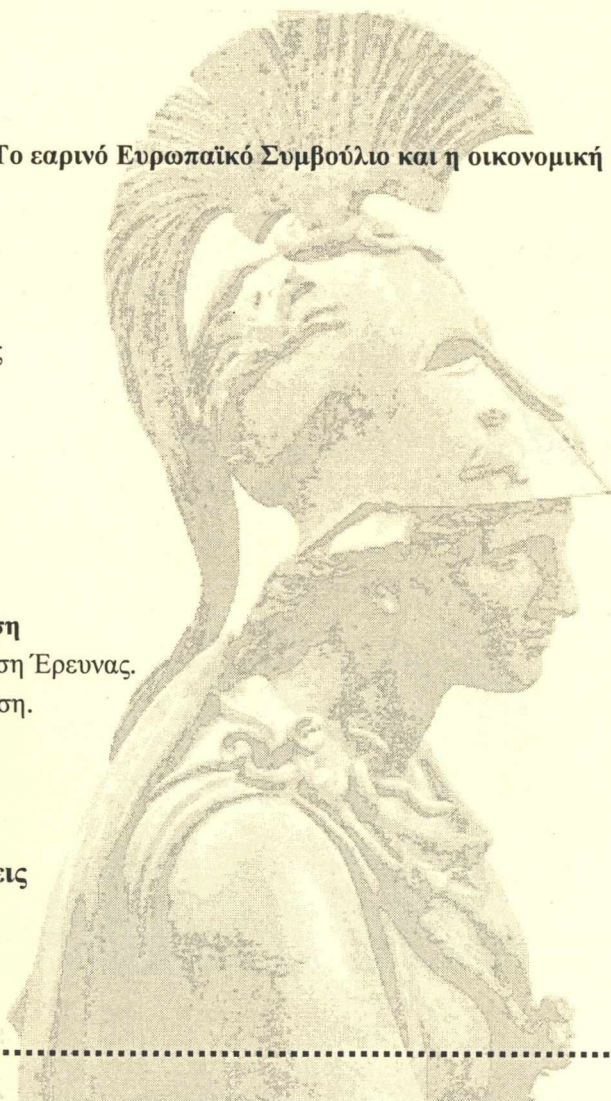
για τις

ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Τεύχος 49, Μάρτιος 2009.

ΚΩΔΙΚΟΣ: 6029

Π.Κ. Ιωακειμίδης, «Οικονομική κρίση και κράτος»	3
Επισκόπηση	4
Φάκελος: Το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και η οικονομική κρίση	11
Τύπος - Ελληνικός - Ξένος	26
Τεκμηρίωση - Επισκόπηση Έρευνας. - Τεκμηρίωση.	27
Εκδηλώσεις	31

**ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ (ΕΕΕΠ)
Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης
Τομέας Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών**

Το Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής (ΕΕΕΠ) ιδρύθηκε το Νοέμβριο του 2002 βάσει του Προεδρικού Διατάγματος 278/2002 στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης της Σχολής Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Πρόκειται για έναν ανεξάρτητο, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ερευνητικό και εκπαιδευτικό φορέα που λειτουργεί εντός Πανεπιστημίου διατηρώντας ωστόσο ευρεία διοικητική και οικονομική αυτονομία. Το Εργαστήριο στοχεύει τόσο στην εξειδικευμένη μελέτη και διακλαδική προσέγγιση του φαινομένου της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης όσο και στην προώθηση του διαλόγου σε επιστημονική βάση. Συνεργάζεται με τα Εργαστήρια Μελέτης Ελληνογερμανικών Σχέσεων, Μελέτης της Μετανάστευσης και της Διασποράς του Πανεπιστημίου Αθηνών, καθώς και με το Κέντρο Πολιτικής Έρευνας και Τεκμηρίωσης του Πανεπιστημίου Κρήτης. Επίσης, συνδέεται με το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Ευρωπαϊκών και Διεθνών Σπουδών και με το Ευρωπαϊκό Κέντρο Τεκμηρίωσης του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Το Εργαστήριο έχει ως αποστολή:

- Τη συστηματική παρακολούθηση, ανάλυση, ερμηνεία και αξιολόγηση των εξελίξεων στον Ευρωπαϊκό χώρο.
- Τη συνεργασία και ανταλλαγή επιστημονικών γνώσεων με άλλα ακαδημαϊκά ή ερευνητικά ιδρύματα στην Ελλάδα και το εξωτερικό.
- Τη συμμετοχή σε εθνικά, κοινοτικά ή διεθνή προγράμματα εκπαίδευσης, κατάρτισης και επιμόρφωσης προσωπικού.
- Την ανάπτυξη προγραμμάτων διδασκαλίας και τη διεξαγωγή βασικής και εφαρμοσμένης έρευνας.
- Την οργάνωση σεμιναρίων, συμποσίων, συνεδρίων, διαλέξεων, καθώς και την πραγματοποίηση δημοσιεύσεων και εκδόσεων.

Διευθυντής Εργαστηρίου: Καθηγητής Πάνος Καζάκος

Υπεύθυνη Ερευνητικής και Διαχειριστικής Στήριξης Εργαστηρίου: Κλεοπάτρα Ματσουκά

Επιστημονικό Συμβούλιο: Π. Κ. Ιωακειμίδης, Π. Καζάκος, Ν. Μαραβέγιας, Μ. Τσινισιζέλης, Κ.

Υφαντής, Ι. Υφαντόπουλος, Π. Βαρβαρούσης, Σ. Βέρνυ, Ε. Δούση, Ν. Κουτσιαρής

Με το Εργαστήριο συνεργάζονται επίσης μέλη ΔΕΠ άλλων Πανεπιστημίων

Μηνιαία Έκδοση

Ιδιοκτήτης : Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής, Αιόλου 42-44, 105 60 Αθήνα

Εκδότης : Πάνος Καζάκος, Διευθυντής Εργαστηρίου Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής Αιόλου 42-44, 105 60 Αθήνα

Επιστημονικός Υπεύθυνος Δελτίου: Καθηγητής Π. Κ. Ιωακειμίδης

Συντακτική ομάδα: Δρ. Άννα Βαλλιανάτου (υπεύθυνη σύνταξης), Κλεοπάτρα Ματσουκά.

Σε αυτό το τεύχος συνεργάστηκαν οι Αλεξάνδρα Αλεξανδροπούλου και Γιορίνα Μαράτσι.

Για τυχόν παρατηρήσεις και σχόλια: 2103689535. newsletter_eeep@pspa.uoa.gr

Π.Κ. Ιωακειμίδης, καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και μέλος του Δ.Σ. του ΕΛΙΑΜΕΠ.

«Οικονομική κρίση και κράτος»

Η «επιστροφή στο κράτος» συνιστά μία από τις σημαντικότερες συνέπειες της τρέχουσας χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης. Η περίοδος της κυριαρχίας της σχεδόν πλήρως ανεξέλεγκτης αγοράς νεοφιλελεύθερης αντίληψης (όπως εκφράστηκε αρχικά από τους Ρήγκαν και Θάτσερ και το περίφημο consensus της Ουάσιγκτον) έχει φθάσει εμφανώς στο τέλος της. Ένα τέλος όμως που γράφεται με οδυνηρές κοινωνικές και άλλες συνέπειες, με μια κρίση που δεν έχει προηγούμενο στο μεταπολεμικό παγκόσμιο σύστημα. Ταυτόχρονα όμως συνειδητοποιείται ότι το κράτος με τον ρόλο, τις παρεμβάσεις, τις πολιτικές του (κεϋνσιανικής έμπνευσης και λογικής) είναι ο θεσμός που μπορεί να διασφαλίσει τη βιωσιμότητα, τη σταθερότητα, τη λειτουργικότητα του οικονομικού συστήματος και τελικά την κοινωνική συνοχή και ευημερία των πολιτών. Οι παλαιότερες (αμερικανικής έμπνευσης) θεωρίες για «λιγότερο κράτος και λιγότερη κυβέρνηση» έχουν εγκαταλειφθεί σχεδόν πλήρως και στις δύο όχθες του Ατλαντικού.

Ωστόσο, η επιστροφή στο κράτος θέτει περίπλοκα προβλήματα και διλήμματα ιδιαίτερα για χώρες όπου αυτό εμφανίζεται ανίκανο, διαλυμένο, αναποτελεσματικό, διεφθαρμένο, όπου η «κουλτούρα του κράτους» δεν κυριαρχείται από «τη λογική της επίλυσης των προβλημάτων» αλλά από «τη νοοτροπία της διαιώνισης των προβλημάτων» και της αδράνειας. Στην κατηγορία αυτή ανήκει εμφανώς η Ελλάδα. Χωρίς να δραματοποιείται η κατάσταση, το ελληνικό κράτος εμφανίζεται ως το πλέον αναποτελεσματικό και διεφθαρμένο, τουλάχιστον ανάμεσα στις χώρες- μέλη της παλαιάς Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.-15). Τα φαινόμενα της διαφθοράς και της αναποτελεσματικότητας εκδηλώνονται τον τελευταίο καιρό με ιδιαίτερη πυκνότητα και οξύτητα σχεδόν σε όλους τους τομείς εφαρμογής του δικαίου, ασφάλειας, φορολογικών υπηρεσιών (αδυναμία είσπραξης φορολογικών εσόδων) κ.ά.

Είναι η περίπτωση του κράτους που με την εξαίρεση δύο- τριών φορέων (Τράπεζα της Ελλάδος, ΚΕΠ, ΥΠΕΞ), είναι δύσκολο να εντοπίσει κάποιος υπηρεσίες καθημερινής εφαρμογής και διαχείρισης πολιτικής οι οποίες λειτουργούν αποτελεσματικά και απαλλαγμένες από το στίγμα της διαφθοράς. Έτσι, η επιστροφή στο κράτος βρίσκει την Ελλάδα σε ακόμη δυσχερέστερη θέση σε σχέση με άλλες χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης- θέση που ούτως ή άλλως είναι εξαιρετικά δύσκολη λόγω των επάλληλων κρίσεων στις οποίες βρίσκεται η χώρα και που τουλάχιστον σε αυτή την έκταση δεν αντιμετωπίζει άλλη χώρα της Ένωσης...

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

Η Ανακοίνωση της Ε. Επιτροπής για τα πέντε χρόνια μιας διευρυμένης Ε.Ε. Οικονομικά επιτεύγματα και προκλήσεις (23/02/2009)¹.

Έχουν παρέλθει πέντε χρόνια από την ένταξη 10 νέων κρατών μελών από την Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη στην Ε.Ε., και δύο από την ένταξη των Βουλγαρία και Ρουμανία. Η ανακοίνωση της Ε. Επιτροπής για τα «Πέντε έτη της διευρυμένης Ε.Ε.» δείχνει ότι η διεύρυνση προσέφερε μεγάλα οικονομικά οφέλη σε αμφότερες τις πλευρές.

Η διευρυμένη Ε.Ε. αποτελεί τώρα τον μεγαλύτερο ολοκληρωμένο οικονομικό χώρο στον κόσμο, με περισσότερο από το 30% του παγκοσμίου ΑΕΠ και περισσότερο από το 17% του παγκοσμίου εμπορίου. Αυτό παρέχει τη δυνατότητα στην Ε.Ε. να είναι ένας αποφασιστικός παράγοντας στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης.

Το κατά κεφαλήν εισόδημα στα νέα κράτη μέλη αυξήθηκε από το 40% του μέσου όρου των παλαιών κρατών μελών το 1999 στο 52% το 2008 και η ανάπτυξη κατά μέσο όρο στο 5,5% την περίοδο 2004-2008 σε σύγκριση με το 3,5% την περίοδο 1999-2003. Αυτό δεν επιτεύχθηκε σε βάρος των παλαιών κρατών μελών, η ανάπτυξη των οποίων ανερχόταν περίπου στο 2,2% ετησίως την περίοδο 2004-2008, με παρόμοιο ποσοστό την περίοδο 1999-2003.

Η διεύρυνση αύξησε επίσης τις εμπορικές ευκαιρίες. Το 2007, περίπου το 80% των εξαγωγών των νέων κρατών μελών κατευθύνθηκε στην υπόλοιπη Ε.Ε. Επίσης, υπήρξε αύξηση των πωλήσεων των παλαιών κρατών στα νέα κράτη μέλη

περίπου στο 7,5% των συνολικών εξαγωγών τους το 2007, από 4,75% μια δεκαετία νωρίτερα.

Η ανεργία στα νέα κράτη μέλη μειώθηκε από πολύ υψηλά επίπεδα σε επίπεδα παρόμοια με εκείνα της υπόλοιπης Ε.Ε. - περίπου στο 7% το 2007. Οι ανησυχίες των παλαιών κρατών μελών σχετικά με τη μαζική μετανάστευση εργατών δεν επιβεβαιώθηκαν. Στα περισσότερα κράτη μέλη υποδοχής ο αριθμός των μεταναστών εργαζομένων δεν ξεπέρασε το 1% του «εγχώριου» ενεργού πληθυσμού και επέτρεψε την κάλυψη ελλείψεων σε εργατικό δυναμικό. Η μετανάστευση είχε προσωρινό χαρακτήρα - για παράδειγμα στο Ηνωμένο Βασίλειο (Η.Β.) το 50% των μεταναστών που εισέρευσαν πρόσφατα, επέστρεψαν στις χώρες καταγωγής τους.

Η τρέχουσα παγκόσμια κρίση δημιουργεί δυσκολίες σε όλες τις χώρες και η ανεργία αυξάνεται παντού. Αλλά, μια μεγάλη, ενωμένη Ε.Ε. μπορεί να αντιμετωπίσει αυτήν την πρόκληση, καθώς και άλλες προκλήσεις καλύτερα από ό,τι τα κράτη μέλη μεμονωμένα. Η Ε.Ε. ανέλαβε συντονισμένη δράση για τη σταθεροποίηση του τραπεζικού συστήματος και τη συμβολή στην οικονομική ανάκαμψη. Αυτά τα μέτρα, και άλλα που προετοιμάζονται, κυρίως για την αποκατάσταση της προσφοράς κεφαλαίων ζωτικής σημασίας για την οικονομία, μας επιτρέπουν να προβλέψουμε μια σταδιακή ανάκαμψη από τα τέλη του τρέχοντος έτους.

Τα νέα κράτη μέλη που δοκιμάζονται σήμερα από οξεία επιβράδυνση της ανάπτυξης στηρίζονται από τα σημαντικά κονδύλια που διατίθενται στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής

¹ ec.europa.eu/ellada/news/news/20090223/enlargement_el.htm

πολιτικής συνοχής. Ο μηχανισμός στήριξης του ισοζυγίου των πληρωμών επιτρέπει στην Ε.Ε. να προβεί στη διάσωση κρατών μελών εκτός ευρωζώνης, τα οποία χρειάζονται προσωρινή βοήθεια. Οι κοινοί κανόνες ανταγωνισμού και κρατικών ενισχύσεων θα διασφαλίσουν ίσους όρους για τις επιχειρήσεις. Η στρατηγική της Λισαβόνας για την ανάπτυξη και την απασχόληση βοηθά στον εντοπισμό εκείνων των μεταρρυθμίσεων που θα αυξήσουν το δυναμικό ανάπτυξης των οικονομικών της Ε.Ε. και θα τις καταστήσουν περισσότερο ανθεκτικές στους παγκόσμιους κραδασμούς.

Η Επιτροπή συνεργάζεται με τα κράτη μέλη για έναν νέο προγραμματισμό του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου με σκοπό να προστατευθεί η απασχόληση στα παλαιά και νέα κράτη μέλη. Εργάζεται, επίσης, για να μειώσει τον ευρύτερο κοινωνικό αντίκτυπο της κρίσης, μεταξύ άλλων μέσω του Ταμείου Προσαρμογής στην παγκοσμιοποίηση. Το μεταρρυθμισμένο σύμφωνο σταθερότητας και ανάπτυξης παρέχει ένα εύρωστο πλαίσιο που επιτρέπει την τόνωση της ζήτησης και τη δημιουργία, βραχυπρόθεσμα, θέσεων απασχόλησης, διατηρώντας το στόχο της επίτευξης υγιών και βιώσιμων οικονομικών, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα.

Σχόλιο του EPC: «Η αναθεώρηση του σχεδίου ανάκαμψης»².

Σύμφωνα με σχόλιο του EPC, το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (Βρυξέλλες, 19-20/3/2009) θα επικεντρωνόταν στην αξιολόγηση του ευρωπαϊκού προγράμματος οικονομικής ανάκαμψης που συμφωνήθηκε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Δεκεμβρίου

2008. Οι ηγέτες της Ε.Ε. θα ισχυρίζονταν ότι η συνάντηση ήταν επιτυχής όσον αφορά στην άμβλυνση των επιπτώσεων της ύφεσης. *Αντανακλά, όμως, αυτό την οικονομική πραγματικότητα; Και συμβάλλει στην επίτευξη «έξυπνης, πράσινης ανάπτυξης», βασικός στόχος του αρχικού σχεδίου;*

Σύμφωνα με το πακέτο μέτρων που συμφωνήθηκε το Δεκέμβριο, τα μέτρα που λαμβάνονται για την αντιμετώπιση της κρίσης πρέπει να είναι «έγκαιρα, προσωρινά και στοχευμένα». Σε γενικές γραμμές, ο στόχος είναι επίκαιρες δαπάνες, με έμφαση στο τρέχον έτος. Ωστόσο, οι δαπάνες μεγάλης ποσότητας δημοσίου χρήματος δεν είναι εύκολες. Συχνά, οι δημόσιες αρχές στερούνται συστημάτων άμεσης αντίδρασης και αποδοτικότητας. Μένει να δούμε πόσο γρήγορα μπορούν να ξεπεραστούν αυτά τα εμπόδια.

Αν πρόκειται για προσωρινή οικονομική ενίσχυση θα αξιολογηθεί μόνο σε βάθος χρόνου. Όμως, η συμπεριφορά των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων θα διαμορφωθεί από τις πεποιθήσεις και τις προσδοκίες: εάν θεωρηθεί ότι θα υπάρξει μακροπρόθεσμη επιδείνωση στα δημόσια οικονομικά, τα χρήματα που διοχετεύονται στην οικονομία δεν θα έχουν το επιθυμητό αποτέλεσμα. Για αυτό στα περισσότερα κράτη μέλη είναι απαραίτητα πιο συγκεκριμένα και δραστικά προγράμματα, τα οποία καθορίζουν τον τρόπο με τον οποίο τα δημόσια οικονομικά θα βελτιωθούν μετά την πάροδο της άμεσης κρίσης.

Είναι η ενίσχυση στοχευμένη; Πολλά μέτρα έχουν επικεντρωθεί στην τόνωση της ζήτησης, έστω και μέσα από διάφορους μηχανισμούς (όπως, για παράδειγμα, με φορολογικές μειώσεις ή με πριμοδότηση της διάλυσης παλαιών αυτοκινήτων). Επιπλέον, οι «αυτόματοι

² Z. Fabian & H. Martens "Commentary: The recovery plan revisited", EPC, 17/3/2009. *Μετάφραση από την ομάδα του δελτίου.*

σταθεροποιητές» (αύξηση των κρατικών δαπανών για την ανεργία και άλλες παροχές) αντιμετωπίζουν ορισμένες από τις κοινωνικές επιπτώσεις της κρίσης. Αναφορικά, όμως, με τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, υπάρχουν λίγα στοιχεία για τις επιδιωκόμενες κατάλληλες μεταρρυθμίσεις και τις έξυπνες επενδύσεις για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και την ενίσχυση των δυνατοτήτων αποπληρωμής του δανεισμού και την οικοδόμηση μιας πλατφόρμας βιώσιμης ανάπτυξης - κύριος στόχος του αρχικού σχεδίου.

Οι «έξυπνες» επενδύσεις εμφανίζουν δραματικές ελλείψεις. Η Ε. Επιτροπή απηύθυνε έκκληση για «επενδύσεις σε υποδομές, πράσινη τεχνολογία, ενεργειακή απόδοση και καινοτομία, με στόχο την επιτάχυνση της μετάβασης σε μια κοινωνία που θα βασίζεται στη γνώση και στις χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα». Για παράδειγμα, έχουν ληφθεί ορισμένα μέτρα για επενδύσεις σε υποδομές και μέσω της Ε.Ε., του περιφερειακού ταμείου και του ταμείου συνοχής. Ωστόσο, αν και ορισμένοι έχουν ήδη μιλήσει για ένα παγκόσμιο «green new deal», η πραγματικότητα είναι ότι σε όλη την Ευρώπη έχουν γίνει σχετικά λίγα πράγματα για τη διοχέτευση πόρων για τη διευκόλυνση της μετάβασης προς τη πράσινη οικονομία/ οικονομία της γνώσης.

Πολιτικά επιστάται η προσοχή στις μεγάλες μεταποιητικές βιομηχανίες, όπου πολλές θέσεις εργασίας είναι υπό απειλή. Οι τομείς της πράσινης οικονομίας και των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών εξακολουθούν να είναι σχετικά υγιείς, γεγονός που καθιστά δύσκολο να δικαιολογηθεί η κρατική υποστήριξη. Επιπλέον, οι επενδύσεις σε αυτούς τους τομείς είναι συχνά περίπλοκες και ριψοκίνδυνες, γεγονός

που καθιστά τη γραφειοκρατία απρόθυμη να αναλάβει τη δέσμευση κεφαλαίων. Αλλά αυτό σημαίνει ότι η Ευρώπη χάνει μια σημαντική ευκαιρία να θέσει τα θεμέλια για τη μελλοντική οικονομική ανάπτυξη και την απασχόληση. Προγράμματα φορολογικού κινήτρου πρέπει να δίνουν έμφαση στην πράσινη οικονομία που θα βασίζεται στη γνώση και θα υποδεικνύουν πώς θα διοχετευθεί η χρηματοδότηση προς αυτήν την κατεύθυνση.

Σε αυτούς τους τομείς, δράσεις τόσο του δημόσιου όσο και του ιδιωτικού τομέα μπορούν να έχουν μεγάλο αντίκτυπο: κατάρτιση προγραμμάτων για την ανάπτυξη δεξιοτήτων για τομείς της νέας πράσινης οικονομίας, έλεγχος και αξιολόγηση των ενεργειακών και περιβαλλοντικών «αποτυπωμάτων» των πόλεων, επένδυση στην ενεργειακή απόδοση και στις μελλοντικές υποδομές (όπως τα ευρυζωνικά και τα «έξυπνα» δίκτυα ενέργειας) - όλα αυτά θα μπορούσαν να βοηθήσουν την οικονομική ανάκαμψη, να καταστήσουν τις δημόσιες υπηρεσίες οικονομικά και περιβαλλοντικά βιώσιμες, και να ενισχύσουν την ανάπτυξη σε νέους τομείς με ανταγωνιστικό πλεονέκτημα. Οι επενδύσεις στην πράσινη τεχνολογία (κυρίως, η εξοικονόμηση ενέργειας) θα μπορούσαν επίσης να έχουν αυτόματη αποπληρωμή, οδηγώντας στην εξοικονόμηση κόστους.

Τέλος, πρόκειται για συντονισμένη δράση; Σε γενικές γραμμές ναι, αλλά με σημαντικές αποκλίσεις στην πορεία. Ορισμένες χώρες αρχικά δίσταζαν, αλλά τελικά συμμορφώθηκαν, όταν το μέγεθος της κρίσης και η παγκόσμια αλληλεξάρτηση των οικονομιών έγιναν πιο εμφανείς. Αισθάνονται, όμως, ακόμη τον πειρασμό να επικεντρωθούν στην προστασία του εθνικού εργατικού δυναμικού από τον εξωτερικό

ανταγωνισμό, στη σταθεροποίηση των εγχώριων τραπεζικών συστημάτων, στη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων σε εθνικούς πρωταθλητές, και στην δαπάνη κυβερνητικού χρήματος για την αγορά αγαθών και υπηρεσιών που παρέχονται από τις εγχώριες εταιρείες σε διαφορετικές χώρες.

Αυτό αποτελεί πραγματικά ένα πρόβλημα; Ορισμένοι σχολιαστές στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής πιστεύουν ότι αυτό είναι η «φυσική» τάση, αλλά η κατάσταση εδώ είναι διαφορετική: η Ευρώπη έχει αναπτύξει, σε οδυνηρές περιστάσεις, μια ενιαία αγορά, η οποία παρέχει σημαντικά οφέλη για όλους τους ευρωπαίους πολίτες και τις επιχειρήσεις. Η ενιαία αγορά έχει οικοδομηθεί και στηρίζεται στην αρχή της ίσης μεταχείρισης όλων των πολιτών της Ε.Ε. και των επιχειρήσεων, ανεξάρτητα από ποιο μέρος της Ένωσης θα επιλέξουν να εγκατασταθούν και να λειτουργήσουν. Οι εργαζόμενοι πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να ανταγωνίζονται μεταξύ τους για την απασχόληση και οι επιχειρήσεις για τα δημόσια προγράμματα υποδομών. Μέχρι σήμερα η Ε. Επιτροπή, με τη βοήθεια ορισμένων κρατών μελών έχει κάνει αρκετά για τη διασφάλιση της ενιαίας αγοράς. Όμως, η Ε. Επιτροπή θα πρέπει να επισημαίνει πιο δυναμικά ότι υπάρχει ο κίνδυνος να χαθούν πολλά. Όταν ισχυρά κράτη μέλη φαίνεται να αψηφούν τους κανόνες, η Επιτροπή πρέπει να επιδεικνύει μεγαλύτερη αποφασιστικότητα.

Σύμφωνα με το σχόλιο του EPC, το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα επικεντρωθεί και στο συνολικό μέγεθος της δημοσιονομικής ενίσχυσης. Η Ε. Επιτροπή ζητά η συμβολή του κράτους μέλους να κυμαίνεται «στην περιοχή του 1,2% του ΑΕΠ». Παρόλες τις υπεκφυγές σχετικά με το αν αυτά είναι πραγματικά

«νέα» χρήματα και πώς ακριβώς θα δαπανηθούν, η Ε. Επιτροπή επισημαίνει ότι, όταν συνδυάζεται με αυτόματους σταθεροποιητές, η συνολική ενίσχυση ανέρχεται στο 3,3% του ΑΕΠ.

Υπάρχουν νομικά και πολιτικά ζητήματα αναφορικά με τα €5 δισ. ευρώ των δαπανών που πρότεινε η Ε.Ε., αλλά, σε σχέση με τη συνολική ενίσχυση, αυτό είναι ένας μικρός αντιπερισπασμός. Από την άποψη των οικονομιών κλίμακας, η ενίσχυση έχει πετύχει αυτό που προβλεπόταν. Αλλά αν επαρκεί, σε βάθος χρόνου, δεν μπορεί ακόμη να προβλεφθεί. Επιπλέον, οι προσπάθειες των χωρών διαφοροποιούνται σημαντικά. Η Ε. Επιτροπή σημειώνει ότι «το μέγεθος ποικίλλει σημαντικά ανάλογα με το περιθώριο φορολογικών ελιγμών των κρατών μελών». Αν και αυτό ήταν αναπόφευκτα βραχυπρόθεσμο, θα μπορούσε να θεωρηθεί άδικο αυτοί που ήταν συνετοί στο παρελθόν να φέρουν, τώρα, το βάρος όλων στην τόνωση της οικονομίας της Ευρώπης. Μακροπρόθεσμα, η Ε.Ε. χρειάζεται ένα καλύτερο σύστημα για την τήρηση υγιών δημοσίων οικονομικών σε ολόκληρη την Ένωση, ιδίως στη ζώνη του ευρώ. Το πρόγραμμα για την ανάκαμψη της Ευρώπης είναι προς τη σωστή κατεύθυνση, παρόλες τις δυσκολίες και τις νέες απειλές. Αν μπορέσουμε να βελτιωθούμε σε εκείνους τους τομείς που έχει ληφθεί ελάχιστη δράση - ενίσχυση της πράσινης οικονομίας και της οικονομίας της γνώσης, αντιμετώπιση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας των δημοσίων οικονομικών, και σθεναρή υπεράσπιση της ενιαίας αγοράς - το πακέτο ενίσχυσης θα συμβάλει στην αντιμετώπιση της σημερινής κρίσης.

ΑΠΟ ΤΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ ΤΗΣ Ε.Ε.

- **Γυναίκες στην πολιτική:** Με αφορμή την παγκόσμια ημέρα της γυναίκας διεξήχθη στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σεμινάριο, το οποίο έθετε αφ' ενός το ζήτημα της αύξησης της συμμετοχής των γυναικών στην πολιτική και αφ' ετέρου παρουσίαζε τα αποτελέσματα ενός ειδικού ευρωβαρομέτρου σχετικά με τις γυναίκες και τις ευρωεκλογές. Όπως προέκυψε από το συγκεκριμένο σεμινάριο, αυτό που είναι εξαιρετικά επιθυμητό είναι η αύξηση του αριθμού των γυναικών που ασχολούνται με την πολιτική, αλλά όχι και ο καθορισμός υποχρεωτικού αριθμού γυναικών (ποσοστωση) που θα πρέπει να έχει κάθε κόμμα προκειμένου αυτό να μπορεί να συμμετάσχει στις εκλογές. Συμφωνά με τις απόψεις που διατυπώθηκαν την αύξηση αυτή θα ακλουθούσε μια αλλαγή στη φυσιολογία της ανδροκρατούμενης σήμερα πολιτικής αρένας, η οποία φυσικά θα ήταν προς το καλύτερο. Όπως χαρακτηριστικά ειπώθηκε από την αντιπρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Margot Wallstrom, «μια δημοκρατία που δεν κάνει χώρο για τις γυναίκες, που αποτελούν το 52% του πληθυσμού της, στη διαδικασία λήψης αποφάσεων δεν είναι πραγματική δημοκρατία». Επιπρόσθετα κατά τη διάρκεια του εν λόγω σεμιναρίου, όπως ήδη προαναφέρθηκε γνωστοποιήθηκαν τα αποτελέσματα ειδικού Ευρωβαρομέτρου τα οποία αποκαλύπτουν στοιχεία που αφορούν τις γυναίκες-ψηφοφόρους-όπως είναι οι προσδοκίες τους, η εικόνα που έχουν για την Ε.Ε., οι πολιτικές που επιθυμούν να εφαρμοστούν ή να προβληθούν περισσότερο κατά τη διάρκεια της προεκλογικής εκστρατείας και η συμμετοχή τους στην πολιτική σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Ειδικότερα, μεταξύ άλλων το Ευρωβαρόμετρο έδειξε ότι παραπάνω από τις μισές γυναίκες θεωρούν ότι τα συμφέροντα τους εκπροσωπούνται επαρκώς από την Ε.Ε., αλλά και ότι σίγουρα θα πρέπει να αυξηθεί σημαντικά ο αριθμός των γυναικών μέσα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ο οποίος όμως δεν θεωρείται ότι πρέπει να είναι εκ των προτέρων καθορισμένος.
- **Ανεργία και Ευρώπη:** Ο Σουηδός Ευρωβουλευτής, Jan Andersson, και μέλος της Σοσιαλιστικής ομάδας προέβη στην παρουσίαση μιας σειράς λύσεων, οι οποίες σχετίζονται με το μείζον πρόβλημα της ανεργίας στην Ευρώπη, το ποσοστό της οποίας αγγίζει το 8,2%. Αρχικά ο Σουηδός Σοσιαλδημοκράτης πρότεινε την δημιουργία πράσινων θέσεων εργασίας ως μια διέξοδο από το πρόβλημα της ανεργίας αλλά και ως μια λύση για την μη περαιτέρω ανάπτυξης της, ιδιαίτερα σε μια περίοδο που οι προβλέψεις θέλουν το ποσοστό των ανέργων νέων να αυξάνεται κατά 2 εκατομμύρια σε δυο μόλις χρόνια. Σύμφωνα με την συγκεκριμένη πρόταση είναι απαραίτητη η υιοθέτηση ενός μοντέλου πράσινης ανάπτυξης, διότι αυτή συνεπάγεται αύξηση των επενδύσεων αλλά και δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, σε τομείς όπως οι κατασκευές, οι μεταφορές, ο τουρισμός, τα γεωργικά προϊόντα, η καθαρή ενέργεια, οι νέες τεχνολογίες

- καθώς και ο πολιτισμός. Εν συνεχεία, ο κ. Andersson πρότεινε την δημιουργία από κάθε χώρα της Ε.Ε. μιας θέσης εργασίας ή πρακτικής άσκησης, συμπληρωματικής επιμόρφωσης ή άλλου είδους μορφές απασχόλησης για νέους που εγκαταλείπουν το σχολείο. Ακόμη, ο Σουηδός Ευρωβουλευτής ζήτησε την λήψη διαρθρωτικών μέτρων ικανών να τονώσουν την κατανάλωση με την παροχή επιπλέον χρημάτων σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες (οικογένειες, συνταξιούχοι). Τέλος, ο Jan Andersson δήλωσε ότι επιθυμεί ένα New Deal για την Ευρώπη το οποίο θα αναζωογονήσει την ευρωπαϊκή οικονομία, παρόμοιο με αυτό του 1930 στην Αμερική.
- **Ευρωπαϊκή Ένωση και πΓΔΜ:** Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υιοθετώντας με συντριπτική πλειοψηφία το ψήφισμα του Eric Meijer σχετικά με την έκθεση προόδου της πΓΔΜ για το έτος 2008 έστειλε μηνύματα προς τρεις συγκεκριμένες κατευθύνσεις. Αρχικά, κάλεσε το Συμβούλιο να ορίσει μια ημερομηνία προκειμένου να αρχίσουν οι ενταξιακές διαπραγματεύσεις με την πΓΔΜ, οι οποίες έχουν καθυστερήσει 3 χρόνια από την αναγνώριση της τελευταίας ως υποψήφιας προς ένταξη χώρας. Παράλληλα, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αναγνωρίζοντας (όπως επισημαίνει) τις προσπάθειες που καταβάλλει η πΓΔΜ προκειμένου να εκπληρώσει τις απαραίτητες εκείνες προϋποθέσεις που θα την οδηγήσουν στην ένταξη της στην Ε.Ε., την κάλεσε να συνεχίσει να διατηρεί σχέσεις καλής γειτονίας αλλά και να μην διακόψει τις διαπραγματεύσεις με την Ελλάδα για το ζήτημα του ονόματος παρά την πρόσφατη προσφυγή της στο Διεθνές Δικαστήριο σχετικά με την ενδιάμεση συμφωνία. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έκανε σαφές ότι σύντομα θα πρέπει να δοθεί λύση στο ζήτημα του ονόματος με την αποδοχή ενός αμοιβαίου συμβιβασμού, ο οποίος θα εξυπηρετεί τα συμφέροντα και των δυο πλευρών προκειμένου αυτό να μην λειτουργεί αφ' ενός ως τροχοπέδη στην συμμετοχή της πΓΔΜ σε διεθνείς οργανισμούς και αφ' ετέρου ως παράγοντας αποσταθεροποίησης στην περιοχή των Βαλκανίων. Τέλος, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ξεκαθάρισε στην πΓΔΜ ότι χωρίς λύση στο ζήτημα του ονόματος θα υπάρξει καθυστέρηση της ένταξης της στην Ε.Ε. και ταυτόχρονα ζήτησε από την Ελλάδα να σεβαστεί το προβάδισμα που διαθέτει η διεργασία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης έναντι εκκρεμών διμερών διαφορών στα Βαλκάνια.
 - **Ευρωπαίοι και ηλεκτρονικό εμπόριο**
Σύμφωνα με την πρόσφατη έκθεση, που παρουσιάστηκε από την Meglena Kuneva, Επίτροπο της Ε.Ε. για τους καταναλωτές και η οποία είχε ως τίτλο «Φραγμοί στο ηλεκτρονικό εμπόριο», οι αγορές μέσω διαδικτύου γίνονται όλο και πιο δημοφιλείς στην Ε.Ε. εντούτοις η περαιτέρω ανάπτυξη τους εμποδίζεται από φραγμούς στο διασυνοριακό εμπόριο. Πιο συγκεκριμένα, ενώ το ποσοστό των καταναλωτών της Ε.Ε., που αγοράζουν τουλάχιστον ένα προϊόν μέσω διαδικτύου, αυξήθηκε κατά έξι ποσοστιαίες μονάδες στο διάστημα 2006-2008, ο όγκος των διασυνοριακών ηλεκτρονικών αγορών παραμένει σταθερός κατά το ίδιο χρονικό διάστημα. Το εν λόγω

φαινόμενο οφείλεται σε πολυάριθμα εμπόδια εντός των οποίων ανήκουν ζητήματα εμπιστοσύνης αλλά και θέματα γλωσσικής, πρακτικής και ρυθμιστικής φύσεως. Πάρα ταύτα, οι καταναλωτές παρουσιάζονται γενικά ικανοποιημένοι με τις ηλεκτρονικές αγορές και ταυτόχρονα οι προοπτικές που αναπτύσσονται για το διασυνοριακό ηλεκτρονικό εμπόριο είναι εξαιρετικά δυναμικές.

▪ **Σχέσεις Ευρωπαϊκής Ένωσης-Ρωσίας**

Το περασμένο Νοέμβριο άρχισαν οι διαπραγματεύσεις μεταξύ Ε.Ε. και Ρωσίας για την ανανέωση της συμφωνίας Εταιρικής Σχέσης και Συνεργασίας, η οποία είχε λήξει από το τέλος του 2007. Η νέα διαπραγματευτική διαδικασία δημιουργεί τις κατάλληλες προϋποθέσεις προκειμένου να ενταχτούν στη νέα συμφωνία μια δέσμη από νέα στοιχεία τα οποία έλειπαν από την προηγούμενη. Αρχικά, όπως επισημαίνει η Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, η ανανέωση της εν λόγω συμφωνίας θα πρέπει να εκληφθεί ως μια ευκαιρία αναβάθμισης της νομοθεσίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που ισχύει στη Ρωσία, βελτίωσης της ασφάλειας

των προμηθειών φυσικού αερίου από την Ρωσία καθώς και αναζήτησης εγγυήσεων πως η Μόσχα διατίθεται να σταματήσει την άσκηση βίας κατά των γειτόνων της. Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με μια πρόσφατη έκθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου η Μόσχα καλείται να σεβαστεί την ελευθερία έκφρασης και να σταματήσει την παρενόχληση και τον εκφοβισμό ακτιβιστών που μάχονται για την διασφάλιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Επίσης, όπως επισημαίνεται, οι διαπραγματεύσεις αυτές δεν θα πρέπει να θεωρηθούν σε καμία περίπτωση ως ένας τρόπος νομιμοποίησης από την Ε.Ε. του status quo στη Γεωργία αλλά ως ένα μέσο διασφάλισης ότι η Ρωσία δε θα χρησιμοποιήσει στο μέλλον βία προκειμένου να επιλύσει τυχόν διαφορές της. Επιπρόσθετα, σύμφωνα με την ίδια έκθεση, στη νέα συμφωνία θα πρέπει να συμπεριληφθούν οι αρχές του ενεργειακού χάρτη, οι οποίες απαγορεύουν την αναστολή ή τη μείωση των ενεργειακών ροών σε περίπτωση διαφωνίας στις μορφές διέλευσης έως ότου ολοκληρωθούν οι διαδικασίες τακτοποίησης των διαφωνιών.

ΦΑΚΕΛΟΣ
ΤΟ ΕΑΡΙΝΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ

Σύνοψη Συμπερασμάτων Ευρωπαϊκού Συμβουλίου (19- 20/3/2009)

Τα κύρια σημεία των συμπερασμάτων του εαρινού Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, το οποίο πραγματοποιήθηκε στις 19 και 20 Μαρτίου 2009, συνοψίζονται ως εξής:

Οικονομική, χρηματοπιστωτική και κοινωνική κατάσταση

1. Η Ε.Ε. αναλαμβάνει την δέσμευση να προχωρήσει σε όλες εκείνες τις απαιτούμενες ενέργειες, οι οποίες θα βασίζονται στην στρατηγική της από κοινού δράσης και συντονισμού, προκειμένου να αποκατασταθεί η εμπιστοσύνη αλλά και η εύρυθμη λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος όσο το δυνατόν ταχύτερα και πιο ανώδυνα. Λαμβάνοντας ως δεδομένο το γεγονός ότι προϋπόθεση για τη διέξοδο από την τρέχουσα οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση είναι η επίτευξη της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας, η Ε.Ε. προχωρά στην λήψη περαιτέρω μέτρων, τα οποία θα εξυπηρετούν τον προαναφερθέντα σκοπό και ταυτόχρονα θα στοχεύουν στην διευκόλυνση των δανειοδοτικών ροών προς την πραγματική οικονομία. Πιο συγκεκριμένα, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να καταλήξουν σε συμφωνία για νομοθετικές πράξεις που αφορούν τους οργανισμούς αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας, τη φερεγγυότητα των ασφαλιστικών εταιρειών, τις κεφαλαιακές απαιτήσεις των τραπεζών, τις διασυνοριακές πληρωμές καθώς και το ηλεκτρονικό χρήμα. Επιπρόσθετα, αναγκαίες κρίνονται ενέργειες που θα στοχεύουν στην καλύτερη ρύθμιση και επιτήρηση χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων εντός της Ε.Ε. Τα παραπάνω μέτρα σχετίζονται με το εσωτερικό της Ε.Ε., σε παγκόσμιο επίπεδο ωστόσο η έκταση και τα γενεσιουργά αίτια καταδεικνύουν την ανάγκη αναμόρφωσης της παγκόσμιας μακροοικονομικής διαχείρισης και του ρυθμιστικού πλαισίου των χρηματοπιστωτικών αγορών μέσω κανόνων προληπτικής εποπτείας, ρυθμίσεων διαχείρισης κρίσεων και εφαρμογής ενός γενικότερου εποπτικού πλαισίου.
2. Σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, οι προοπτικές ανάκαμψης της πραγματικής οικονομίας στην Ε.Ε. είναι εξαιρετικά δυναμικές. Αυτό είναι δυνατόν να δικαιολογηθεί από την πρόοδο που έχει συντελεστεί όσον αφορά την εφαρμογή του Ευρωπαϊκού Σχεδίου για την ανάκαμψη της οικονομίας που εγκρίθηκε τον περασμένο Δεκέμβριο και το οποίο πρόκειται να οδηγήσει σύντομα σε δημιουργία νέων επενδύσεων, σε τόνωση της ζήτησης, σε αποκατάσταση της απασχόλησης αλλά και σε σταδιακή αναμόρφωση της ευρωπαϊκής οικονομίας σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα. Επίσης, ελπιδοφόρο είναι το γεγονός ότι 30 δισεκατομμύρια ευρώ πρόκειται να διατεθούν από πόρους της Ε.Ε., κυρίως χάρη στην επιτυχηθείσα πρόοδο των διαθρωτικών ταμείων και των ταμείων συνοχής. Όπως επισημαίνεται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, ζωτική σημασία έχει η συνέχιση της υλοποίησης των συμφωνηθέντων μέτρων ανάκαμψης τόσο σε εθνικό όσο και σε κοινοτικό επίπεδο. Ειδικότερα, σε εθνικό επίπεδο τα κράτη μέλη οφείλουν να λαμβάνουν μέτρα προκειμένου να στηρίξουν την πραγματική οικονομία και

την απασχόληση, τα οποία πρέπει να εφαρμόζονται κατά έγκαιρο, στοχοθετημένο και προσωρινό τρόπο. Σε κοινοτικό επίπεδο αναγκαία καταδεικνύεται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο η σταθερή προσήλωση σε υγιή δημόσια οικονομικά και στο πλαίσιο του Συμφώνου σταθερότητας και ανάπτυξης.

3. Η τρέχουσα οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση καταδεικνύει σε ευρωπαϊκό επίπεδο την ανάγκη για την πλήρη αξιοποίηση της ανανεωμένης Στρατηγικής της Λισσαβώνας, η οποία παραμένει το συστατικό πλαίσιο για την προώθηση της βιώσιμης μεγέθυνσης και της απασχόλησης. Εξάλλου δεν θα πρέπει να λησμονείται το γεγονός ότι την συγκεκριμένη χρονική στιγμή το μείζων ζήτημα που απασχολεί το σύνολο της κοινωνίας είναι η ταχεία αύξηση του ποσοστού της ανεργίας και επομένως τα μέτρα που λαμβάνονται προς αντιμετώπιση της. Η κρίση τονίζει σε μεγάλο βαθμό την ανάγκη διαθρωτικών μεταρρυθμίσεων οι οποίες προκειμένου να παράγουν οφέλη θα πρέπει να συνάδουν με τους μεσοπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους στόχους της προαναφερθείσας Στρατηγικής. Πιο συγκεκριμένα, τα μετρά που προτείνονται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο σχετίζονται με τομείς όπως η επίτευξη πλήρως λειτουργικής αγοράς, η ενθάρρυνση της συνεργασίας μεταξύ των επιχειρήσεων, έρευνας και εκπαίδευσης, η βελτίωση της ποιότητας των επενδύσεων στην έρευνα, τη γνώση και τη παιδεία, η περαιτέρω μείωση του διοικητικού φόρου, η άρση των εμποδίων με ταυτόχρονη αποτροπή της δημιουργίας νέων αλλά και η βελτίωση των συνθηκών πλαισίου για τη βιομηχανία. Τέλος, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο μέσα στο πλαίσιο της διατήρησης της ανταγωνιστικής δομής του συνόλου της αγοράς και της αρχής της μη εφαρμογής των διακρίσεων κάλεσε την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αναπτύξει μια στρατηγική για την ευρωζωνικότητα.

Ενέργεια και κλιματική αλλαγή

4. Σύμφωνα με το εν λόγω Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, η ενίσχυση της ενεργειακής ασφάλειας αποτελεί μια από τις βασικές προτεραιότητες της Ε.Ε., η οποία πρέπει να προωθηθεί με κάθε δυνατό τρόπο όπως μέσω της βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης, της διαφοροποίησης του ενεργειακού εφοδιασμού, των ενεργειακών πηγών και των οδών προμήθειας, της υποστήριξης των ενεργειακών συμφερόντων της Ένωσης έναντι τρίτων χωρών καθώς και μέσω της υιοθέτησης των αρχών της αλληλεγγύης και ευθύνης τόσο από την Ε.Ε. συλλογικά όσο και από κάθε κράτος μέλος ξεχωριστά. Προς εξυπηρέτηση του συγκεκριμένου σκοπού το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο προσυπογράφει τις γενικές πρωτοβουλίες που εκτίθενται στη Δεύτερη Στρατηγική Ανασκόπηση στον τομέα της ενέργειας.

Πιο συγκεκριμένα το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συμφωνεί τα ακόλουθα:

- ο Ανάπτυξη της ενεργειακής υποδομής και των διασυνδέσεων. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καλείται να υποβάλει πρώτον τις λεπτομερείς δράσεις που απαιτούνται για την υλοποίηση των τομέων προτεραιότητας (Στρατηγική Ανασκόπηση) και δεύτερον την πρόταση της για ένα νέο ενωσιακό μέσο ενεργειακής ασφάλειας και υποδομής.
- ο Δημιουργία κατάλληλων μηχανισμών αντιμετώπισης κρίσεων στη Ε.Ε., καθώς και διεξαγωγή εργασιών για την απόκτηση σαφών εγγυήσεων από τους προμηθευτές και τους εταίρους διαμετακόμισης ότι δεν θα διακόπτεται η προμήθεια. Το Συμβούλιο θα πρέπει να εξετάσει στα τέλη του 2009 τις αναμενόμενες προτάσεις της Επιτροπής για την αναθεώρηση της νομοθεσίας σχετικά με την ασφάλεια του εφοδιασμού σε φυσικό αέριο.

- ο Προαγωγή της ενεργειακής απόδοσης. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί το Συμβούλιο να συμφωνήσει για τις προτάσεις που περιέχονται στη Δέσημη Μέτρων για την Ενεργειακή Απόδοση.
- ο Δημιουργία μιας αποτελεσματικής, φιλελευθεροποιημένης και καλώς διασυνδεδεμένης ενεργειακής αγοράς. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο να καταλήξουν σε συμφωνία για την τρίτη δέσημη μέτρων για την Εσωτερική Ενεργειακή Αγορά.
- ο Προώθηση της στρατηγικής της διαφοροποίησης των πηγών, των καυσίμων και των οδών ενεργειακού εφοδιασμού. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να υποβάλλει προτάσεις για την ανάληψη συγκεκριμένης δράσης με σκοπό την ανάπτυξη του Νότιου διαδρόμου.

5. Με αφορμή την επικείμενη Διάσκεψη της Κοπεγχάγης για την αλλαγή του κλίματος, η οποία θα διεξαχθεί, το Δεκέμβριο του 2009, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο φαίνεται να παραμένει προσηλωμένο στην βούληση του να διαδραματίσει ηγετικό ρόλο για την επίτευξη μιας παγκόσμιας και συνολικής συμφωνίας, της οποίας κύριος στόχος της θα είναι ο περιορισμός της αύξησης της θερμοκρασίας του πλανήτη σε λιγότερο από 2°C. Προς χάρη αυτού του σκοπού, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπενθυμίζει τη δέσμευση της Ε.Ε. των εκπομπών κατά 30% ως συμβολή στη συμφωνία αυτή, υπό την προϋπόθεση ότι οι άλλες ανεπτυγμένες χώρες θα δεσμευτούν εξίσου και ότι οι πιο προηγμένες αναπτυσσόμενες θα συμβάλλουν κατάλληλα. Επίσης, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα στη σύσταση μιας παγκόσμιας αγοράς διοξειδίου του άνθρακα καθώς και ενός αναθεωρημένου μηχανισμού «καθαρής» ανάπτυξης. Τέλος, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα εξετάσει περαιτέρω αυτά τα θέματα κατά τη σύνοδο του τον Ιούνιο καθορίζοντας πολύ πριν τη Διάσκεψη της Κοπεγχάγης 1) τις θέσεις της ΕΕ για τις σημαντικότερες προσεγγίσεις χρηματοδότησης της στήριξης των μέτρων μετριασμού, προσαρμογής, υποστήριξης της τεχνολογίας και δημιουργίας υποδομής, 2) τις λεπτομέρειες της εισφοράς της ΕΕ και 3) τις γενικές αρχές κατανομής της επιβάρυνσης μεταξύ των κρατών μελών.
6. Τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου περιέχουν επίσης αναφορές για την Ανατολική Εταιρική Σχέση, την Ένωση για τη Μεσόγειο, τις σχέσεις Ε.Ε.-Η.Π.Α. καθώς και για τη Συνθήκη της Λισσαβώνας.

«Ενωμένοι επιβιώνουμε», το σχόλιο του EPC μετά το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο³.

Τα αποτελέσματα του εαρινού Ευρωπαϊκού Συμβουλίου συνοψίστηκαν από τον Τσέχο πρωθυπουργό Mirek Topolánek σε αριθμούς: 5, 50, 75 - το χρηματικό ποσό (σε δισεκατομμύρια ευρώ) που διατίθενται από την Ε.Ε.-27 για την ανάληψη νέων πρωτοβουλιών για την καταπολέμηση της οικονομικής κρίσης.

Ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής José Manuel Barroso μίλησε για «μια αποδοτική (delivery) Σύνοδο Κορυφής», στέλνοντας ένα «μήνυμα εμπιστοσύνης και αλληλεγγύης», τόσο εντός όσο και εκτός της Ε.Ε. Η εαρινή Σύνοδος Κορυφής της Ε.Ε. κατάφερε να διαμορφώσει και να παρουσιάσει ένα ενωμένο μέτωπο για όλα τα κύρια θέματα στην ατζέντα και να συμφωνήσει σε μια σειρά από συγκεκριμένα, συντονισμένα

³ "Post-Summit Analysis: United we stand - for now", EPC, 23/3/2009. Μετάφραση από την ομάδα των Ευρωπαϊκών Εξελίξεων.

βήματα. Υπό το φως της γενικής κατάστασης και της συμπεριφοράς των κρατών μελών κατά την εβδομάδα που προηγήθηκε του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, τα επιτεύγματά του δεν ήταν ήσσοнос σημασίας.

Η ένταση είχε αρχίσει να αυξάνεται από τις αρχές Φεβρουαρίου, με τις παρατηρήσεις του Γάλλου Προέδρου Nicolas Sarkozy για την πρόθεση της κυβέρνησής του να «επαναπαρτίξει» θέσεις εργασίας και επενδύσεις στην εθνική αυτοκινητοβιομηχανία ως απάντηση στην οικονομική ύφεση. Οι σχέσεις Γαλλίας και Τσεχίας επιδεινώθηκαν, με αποκορύφωμα τη δήλωση του Τσέχου Πρωθυπουργού ότι από τη στάση της Γαλλίας κινδύνευε να εκτροχιαστεί η επικύρωση της Συνθήκης της Λισαβόνας, και με την ανακοίνωση ότι θα πρέπει να συγκληθούν δύο έκτακτες συνεδριάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου: η πρώτη (1/3/2009, στις Βρυξέλλες) για να συζητηθεί ο τρόπος αντιμετώπισης του «προστατευτισμού» (και όχι η αντιμετώπιση της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης όπως είχε αρχικά προταθεί από το Παρίσι σε συνεργασία με το Βερολίνο), η δεύτερη (το Μάιο στην Πράγα) για να αναζητηθεί ο καλύτερος τρόπος για την καταπολέμηση της αυξανόμενης ανεργίας σε όλη την Ε.Ε. Η διαμάχη Γαλλίας-Τσεχίας κατευνάσθηκε χάρη στην παρέμβαση της Γερμανίας και της Ε. Επιτροπής, η οποία διεξήγαγε διαπραγματεύσεις με τη Γαλλία ώστε η στήριξη της γαλλικής αυτοκινητοβιομηχανίας από τη Γαλλική κυβέρνηση να συμπορευθεί με τις διατάξεις που έχουν θεσπιστεί σε άλλες χώρες της Ένωσης και με τις αρχές της εσωτερικής αγοράς. Η Γερμανία προώθησε τη διοργάνωση μιας συνάντησης των κρατών-μελών της Ε.Ε. που συμμετέχουν στο G-20, στα τέλη Φεβρουαρίου, για το συντονισμό της δράσης τους πριν από τη σύνοδο κορυφής στο Λονδίνο (2/4/2009).

Την παραμονή της Συνόδου Κορυφής της 1^{ης} Μαρτίου, η Πολωνία συγκάλεσε μια ξεχωριστή συνάντηση των χωρών της Κεντρικής Ευρώπης προκειμένου να υπερασπισθεί την «αλληλεγγύη» μεταξύ παλαιών και νέων κρατών μελών, και μεταξύ των μελών της ζώνης του ευρώ και εκείνων που βρίσκονται ακόμη εκτός, πλήττοντας την ενότητα των κρατών-μελών της Ε.Ε. Η συνάντηση αυτή συγκλήθηκε μετά από την ενίσχυση του φόβου της οικονομικής κατάρρευσης, σε ορισμένες χώρες (τις Ουγγαρία και Λετονία, στο εσωτερικό της Ε.Ε., την Ουκρανία και τα Βαλκάνια, εκτός Ε.Ε.). Ωστόσο, το υποτιθέμενο «Ευρωπαϊκό κεντρικό μέτωπο» διαλύθηκε όταν χώρες όπως η Σλοβακία (που ανήκει στη ζώνη του ευρώ από τον περασμένο Ιανουάριο) και η Τσεχική Δημοκρατία κατέστησαν σαφές ότι δεν θέλουν να ταυτιστούν με τα υπόλοιπα νέα κράτη-μέλη. Ακόμη και η Πολωνία, στο τέλος, αναγνώρισε ότι αυτή η αλληλεγγύη απαιτείται μόνο σε ορισμένες ειδικές περιπτώσεις. Ο Επίτροπος Οικονομικής και Νομισματικής Πολιτικής Joaquín Almunia, με τη σειρά του, κατέστησε σαφές ότι έχουν ήδη ληφθεί μέτρα (και θα πρέπει να ληφθούν περισσότερα, εάν κριθεί αναγκαίο), αλλά χωρίς ιδιαίτερη δημόσια προβολή, εν μέρει για να αποφευχθεί η κερδοσκοπία.

Κατέστη σαφές, με άλλα λόγια, ότι στην υπάρχουσα οικονομική κρίση δεν υπάρχουν διαφορετικά χαρακτηριστικά μεταξύ Ανατολής και Δύσης. Υπάρχουν ευάλωτες χώρες τόσο ανάμεσα στα παλαιά (Ιρλανδία, Ελλάδα) όσο και στα νέα κράτη μέλη. Ενώ το Σύμφωνο Σταθερότητας για το ευρώ αποκλείει, ρητά, κάθε παρέμβαση των χωρών (όπως και το άρθρο 103 της Συνθήκης του Μάαστριχτ), είναι, όμως, δυνατή η παρέμβαση στο επίπεδο της Κοινότητας, όταν ένα κράτος μέλος «απειλείται σοβαρά από δυσκολίες που προκαλούνται ... από εξαιρετικές περιστάσεις που ξεφεύγουν από τον έλεγχο» (άρθρο 100). Επιπλέον, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ), η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) και η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και

Ανάπτυξης (ΕΤΑΑ), μπορούν να ενεργήσουν για την υποστήριξη των ευρωπαϊκών χωρών εκτός της ζώνης του ευρώ - όπως έχουν ήδη αρχίσει να κάνουν.

Ως αποτέλεσμα, η Σύνοδος Κορυφής επιβεβαίωσε:

- τη σημασία που έχει η τήρηση των κανόνων της ενιαίας αγοράς ως βασικό στοιχείο της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης,
- την ανάγκη να βελτωθεί η ρύθμιση και ο έλεγχος των οικονομικών δραστηριοτήτων σε κοινοτικό και σε παγκόσμιο επίπεδο,
- την επείγουσα ανάγκη για αποκατάσταση των πιστωτικών ροών που απαιτούνται για την εύρυθμη λειτουργία της οικονομίας (συμπεριλαμβανομένης της αντιμετώπισης των τοξικών στοιχείων των τραπεζών),
- την ανάγκη για συντονισμό των εθνικών προγραμμάτων στον τομέα της αυτοκινητοβιομηχανίας,
- την επιτακτική ανάγκη να διατηρηθούν οι προοπτικές για την εξυγίανση των δημόσιων οικονομικών και δημοσιονομικών πρακτικών, όπως ορίζεται στο Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης,
- τη σημασία της δράσης για την καταπολέμηση των αρνητικών επιπτώσεων της οικονομικής ύφεσης στον τομέα της απασχόλησης,
- τον κρίσιμο ρόλο που καλείται να διαδραματίσει η Ε.Ε. στις αποφάσεις που θα ληφθούν σε παγκόσμιο επίπεδο για το σκοπό αυτό, ιδίως κατά τη Σύνοδο Κορυφής του G-20.

Ένα άλλο θέμα ανέκυψε κατά την προετοιμασία για την εαρινή Σύνοδο Κορυφής, κυρίως, εξαιτίας της πίεσης της Ουάσινγκτον προς τους Ευρωπαίους να κάνουν περισσότερα για να κεντρίσουν τη νοσούσα διεθνή οικονομία. Αμερικανοί αξιωματούχοι καταγγέλλουν εδώ και καιρό ότι τα σχέδια που είχαν θεσπιστεί ή ανακοινωθεί από τις χώρες της Ε.Ε. ήταν σε μεγάλο βαθμό ανεπαρκή για την αντιμετώπιση της κρίσης, επιμένοντας ότι η χορήγηση μεγάλων ποσών δημοσίου χρήματος στην οικονομία αποτελούσε, επί του παρόντος, τη βασική προτεραιότητα (η καλύτερη ρύθμιση των χρηματοπιστωτικών αγορών θα γίνει αργότερα). Ωστόσο, Γαλλία και Γερμανία αποφάσισαν να ξεκινήσουν μια κοινή πρωτοβουλία, γραπτώς προς την Τσεχική Προεδρία την παραμονή της Συνόδου Κορυφής της Ε.Ε. για να υπογραμμίσουν την επιτακτική ανάγκη να ασκήσει η Ευρώπη πιέσεις για αυστηρότερη ρύθμιση των χρηματοπιστωτικών αγορών, σύμφωνα και με την πρόσφατη έκθεση της υψηλόβαθμης Ομάδας υπό την προεδρία του Jacques de Larosière. «Πρώτη προτεραιότητα είναι να οικοδομήσουμε μια νέα παγκόσμια χρηματοοικονομική αρχιτεκτονική». Αυτή η θέση διαμορφώθηκε από δύο συγκλίνουσες ανησυχίες: η πρώτη, που προέρχεται από τη Γερμανία, αφορά τη διαπίστωση ότι η χορήγηση περισσότερων χρημάτων στην οικονομία θα μπορούσε να εκτροχιάσει την «ενάρετη» διαδρομή που προβλέπεται από το Σύμφωνο Σταθερότητας και θα επιβάρυνε τις μελλοντικές γενεές. Η δεύτερη, την οποία συμμερίζεται και η Γαλλία, είναι ότι η σημερινή κρίση ανοίγει ένα μοναδικό αλλά και βραχύβιο παράθυρο ευκαιρίας για την επίτευξη των αναγκαίων μεταρρυθμίσεων του ευρωπαϊκού και του παγκόσμιου χρηματοπιστωτικού συστήματος. Αυτές αφορούν την αύξηση της διαφάνειας και της λογοδοσίας, την ενίσχυση της εποπτείας καθώς και την έγκαιρη προειδοποίηση για την αντιμετώπιση του προβλήματος των «ασφαλών παραδείσων». Κατά συνέπεια, δίνεται έμφαση στην υπονόμευση της δημοσιονομικής σταθερότητας και στην επ' αόριστον αναβολή της μεταρρύθμισης των οικονομικών και διασυνοριακών ρυθμίσεων.

Είναι ενδιαφέρον ότι η γαλλο-γερμανική πρωτοβουλία αναφέρθηκε (έστω και έμμεσα) στη δύσκολη κατάσταση τόσο του Η.Β. όσο και της Τσεχικής Προεδρίας. Ως προεδρεύων του G-20, το Η.Β. πρέπει να πετύχει μια ισορροπία μεταξύ των αμερικανικών και των ευρωπαϊκών θέσεων, προωθώντας έτσι την προαναφερθείσα «διττή» προσέγγιση. Ταυτόχρονα, ο Βρετανός πρωθυπουργός Gordon Brown βρέθηκε (και εξακολουθεί να βρίσκεται) σε δύσκολη θέση. Υπό την ιδιότητά του ως πρώην υπουργός Οικονομικών του Η.Β. αντιτίθεται στις απόψεις της Γερμανίας για αυστηρότερους δημοσιονομικούς κανονισμούς, ενώ ακολουθεί μια αυστηρή δημοσιονομική πολιτική. Ως πρωθυπουργός πείστηκε να κάνει ακριβώς το αντίθετο, χορηγώντας τεράστια ποσά δημόσιου χρήματος στην οικονομία, με το επιχείρημα ότι είναι απαραίτητες, πλέον, περισσότερες διεθνείς ρυθμίσεις. Αντίθετα, η τσεχική κυβέρνηση βρέθηκε στα ηνία της Ένωσης - και, επομένως, έπρεπε να βρει αποδεκτές λύσεις για όλους τους εταίρους - αντιτιθέμενη τόσο στις Κεϋνσιανές δημοσιονομικές πολιτικές όσο και στις περισσότερες ρυθμίσεις - και στην αμερικανική κυβέρνηση, παρόλη τη φιλοαμερικανική γενικότερη στάση της χώρας.

Λαμβάνοντας υπόψη όλα αυτά, η Σύνοδος Κορυφής μπορεί να χαρακτηριστεί ως επιτυχής. Στην πραγματικότητα, έχουν ληφθεί συγκεκριμένες αποφάσεις σχετικά με:

- την ευρωπαϊκή πρόσθετη προαιρετική εισφορά (€ 75 δισ.) στο ΔΝΤ, στο πλαίσιο των σχετικών αποφάσεων που ελήφθησαν στο G20.
- το διπλασιασμό του ποσού (από € 25 έως € 50 δισ.) με ειδικό χρηματοδοτικό «μέσο» για την παροχή «του ισοζυγίου πληρωμών είναι επιλέξιμο για τη στήριξη των κρατών μελών που το έχουν ανάγκη»,
- το πεδίο εφαρμογής και τις λεπτομέρειες για τη δαπάνη επιπλέον κοινοτικής χρηματοδότησης (έως 5 εκατ. €) για προγράμματα σχετικά με την ενέργεια και τις Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών, στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Σχεδίου Ανάκαμψης.

Ενώ η πρώτη απόφαση δεν ήταν καθόλου αμφιλεγόμενη (μόνο σε ό,τι αφορά στο ποσό), η δεύτερη και (ιδιαίτερα) η τρίτη συζητήθηκαν σε βάθος στη διαπραγμάτευση πριν και κατά τη διάρκεια της Συνόδου Κορυφής. Η νέα αυτή ενίσχυση συζητιόταν εδώ και καιρό, αλλά ήταν μάλλον έκπληξη το γεγονός ότι η Γερμανία συμφώνησε σε μια τόσο σημαντική αύξηση. Στην πραγματικότητα, πλησιάζουμε σε ένα ταμείο εγγυήσεων (συμπληρωματικό σε αυτά που παρέχονται από άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα), σημαντικό μέρος του οποίου έχει ήδη διατεθεί στη Λετονία και την Ουγγαρία, με τη Ρουμανία να είναι η επόμενη στη λίστα. Ενώ φαίνεται συνετό να αυξηθεί το ποσό των χρημάτων που διατίθενται, πολλοί παρατηρητές αναρωτήθηκαν αν αυτό σημαίνει ότι είναι πιθανές άλλες παρεμβάσεις, ειδικά από τη στιγμή που η έκφραση που χρησιμοποιείται («επιλέξιμα κράτη μέλη που την έχουν ανάγκη») αφήνει πολλά περιθώρια ελιγμών, καθώς και κερδοσκοπίας.

Το κεφάλαιο των €5 δισ. αποτελείται από αδιάθετα χρήματα από τον προϋπολογισμό της Ε.Ε., τα οποία είχε προτείνει η Ε. Επιτροπή να «ανακυκλωθούν». Αυτό προκάλεσε μια αντικρουόμενη συζήτηση στο Συμβούλιο σχετικά με τη λογική του να μην επιστραφούν αυτά τα χρήματα στα κράτη μέλη (όπως ορίζει ο νόμος) και σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο θα πρέπει να δαπανηθούν τα €5 δισ. ευρώ.

Η Γερμανία, ο κύριος συνεισφορέας της Ε.Ε. (που καλύπτει περίπου μόνο το 20% του συνόλου των δαπανών της Ε.Ε.), ήταν ιδιαίτερα εκνευρισμένη και τελικά κατάφερε να θέσει αυστηρούς όρους για τη χρήση του κεφαλαίου: θα πρέπει να δαπανηθεί από το

τέλος του 2010 και μετά, θα πρέπει να χορηγηθεί σε προγράμματα που να είναι ήδη αρκετά προχωρημένα και για τα οποία δεν υπάρχει εναλλακτική λύση χρηματοδότησης, ενώ, όσα χρήματα δε δαπανηθούν, θα πρέπει να επιστραφούν στα κράτη μέλη. Η Γερμανία κατάφερε να περιληφθούν στον κατάλογο των προγραμμάτων που θα εξετασθούν για επιπλέον χρηματοδότηση προγράμματα που είναι ιδιαίτερος προσφιλή στη Γερμανία (συμπεριλαμβανομένου και ποσού για τους γαλακτοπαραγωγούς). Αυτό μπορεί, πράγματι, να ήταν το τίμημα για να δοθεί το πράσινο φως από την καγκελάρια Angela Merkel κατά τη διάρκεια μιας μακράς και αβέβαιης εγχώριας προεκλογικής εκστρατείας.

Στο σύνολό τους, αυτές οι συνθήκες, κατά πάσα πιθανότητα, θα περιορίσουν την ενδεχόμενη επίπτωση του Ταμείου, παρά την επίσημη ρητορική. Ωστόσο, στην κορυφή των επιλέξιμων προγραμμάτων βρίσκεται ο αγωγός Nabucco, με μια επιχορήγηση της τάξης των €200 εκατ., και με μια σειρά από πρωτοβουλίες που αποσκοπούν στη βελτίωση των διασυνδέσεων φυσικού αερίου εντός της Ένωσης, αν μη τι άλλο για την κάλυψη της ολοένα και μεγαλύτερης ζήτησης από τα νέα κράτη μέλη για μεγαλύτερη ενεργειακή ασφάλεια (ιδιαίτερα μετά τη διαφωνία Ουκρανίας-Ρωσίας για το φυσικό αέριο) - ένα θέμα ιδιαίτερα προσφιλές στην Τσεχική Προεδρία.

Άλλα έργα περιλαμβάνουν υπεράκτια αιολικά πάρκα στη Βόρεια και τη Βαλτική Θάλασσα, ευρυζωνικές διασυνδέσεις στην Κεντρική και Νότια Ευρώπη, και συστήματα δέσμευσης και αποθήκευσης άνθρακα. Αυτός ο κατάλογος φαίνεται να έχει σχεδιαστεί για να συμβιβάζει τα διαφορετικά περιφερειακά συμφέροντα των κρατών μελών, τα οποία ευθυγραμμίζονται με τις καλύτερες πρακτικές της Ε.Ε. προκειμένου να είναι εύκολη η έγκριση του πακέτου από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πριν από την «διακοπή» των εργασιών του λόγω των επικείμενων εκλογών.

Όσον αφορά στο Ευρωπαϊκό Οικονομικό Σχέδιο Ανάκαμψης, η Ε. Επιτροπή στο σύνολό της υπέβαλε λεπτομερή έκθεση προόδου κατά τη σύνοδο κορυφής επισημαίνοντας ότι η δημοσιονομική προσπάθεια ξεπερνά τα €400 δισ. ευρώ συνολικά (το 3,3% του συνολικού ΑΕΠ), εκ των οποίων τα μισά, περίπου, αποτελούνται από «αυτόματους σταθεροποιητές» (κοινωνικές παροχές που εμφανίζονται σε περίοδο οικονομικής κρίσης) και το υπόλοιπο από τα εθνικά αντικυκλικά πακέτα μέτρων. Η προσπάθεια των ΗΠΑ μέχρι σήμερα ανέρχεται στο 5,5% του ΑΕΠ της χώρας.

Τα συμπεράσματα της Προεδρίας συμπεριελάμβαναν μεικτές πολιτικές για την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης, οι οποίες είχαν ήδη συμφωνηθεί την 1η Μαρτίου, με έμφαση στην ανάγκη αναμόρφωσης της παγκόσμιας μακροοικονομικής διαχείρισης και του κανονιστικού πλαισίου για τις χρηματοπιστωτικές αγορές», αφενός και αφετέρου, στην υποχρέωση των κρατών μελών όταν λαμβάνουν μέτρα για τη στήριξη της πραγματικής οικονομίας και της απασχόλησης - να δρουν με έγκαιρο, στοχευμένο και προσωρινό τρόπο και να σέβονται τις «κατευθυντήριες αρχές» τόσο της εσωτερικής αγοράς όσο και της στρατηγικής της Λισσαβόνας.

Τα συμπεράσματα αναφέρονται, επίσης, στην έκθεση De Larosière ως τη βάση για δράση, αναφορικά με τη μεταρρύθμιση του οικονομικού κανονισμού, με τις πρώτες σχετικές αποφάσεις να λαμβάνονται στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ιουνίου (που ακολουθούνται από πιο λεπτομερείς νομοθετικές προτάσεις το φθινόπωρο ...), και «υποβαθμίζουν» κάπως την έκτακτη Σύνοδο Κορυφής για την Απασχόληση που έχει προγραμματιστεί για το Μάιο στην Πράγα, σε μια συνάντηση της τρόικας με τους κοινωνικούς εταίρους.

Κίνηση
δωθούν
110 J10
7/10/10
9/10/10

Τα συμπεράσματα επίσης καθορίζουν την κοινή θέση της Ε.Ε. για τη Σύνοδο Κορυφής του G-20 (κατά βάση, πιστό αντίγραφο των Συμπερασμάτων που εγκρίθηκαν κατά τη συνάντηση «G-4-plus» στη συνεδρίαση στις 22 Φεβρουαρίου στο Βερολίνο). Περιλαμβάνουν ειδική ενότητα σχετικά με τις προετοιμασίες για τη Διάσκεψη της Κοπεγχάγης για την αλλαγή του κλίματος, σύμφωνα με την οποία η Ε.Ε. «θα αναλάβει το μερίδιο της στη χρηματοδότηση» μέτρων αντιμετώπισης και προσαρμογής στις αναπτυσσόμενες χώρες, αποφασίζοντας, όμως, αργότερα για τη συγκεκριμένη συνεισφορά (και για τον τρόπο κατανομής του βάρους μεταξύ των κρατών μελών), όταν θα είναι σαφέστερες οι προθέσεις των άλλων φορέων/δρώντων.

Τέλος, η εαρινή Σύνοδος Κορυφής έδωσε το πράσινο φως για τη νέα Ανατολική Εταιρική Σχέση (ΑΕΣ) της Ε.Ε., μια προτεραιότητα της Προεδρίας της Τσεχίας, οριστικοποιώντας μια απόφαση που είχε εγκριθεί από τους υπουργούς Εξωτερικών της Ε.Ε. λίγο πριν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Αν και η τελική μορφή και έκταση της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης πιθανότατα θα εξαρτηθεί από την τύχη της Συνθήκης της Λισαβόνας, συζητήθηκε ποια θα πρέπει να είναι η στάση της Ε.Ε. έναντι της Λευκορωσίας, της έκτης χώρας που συμμετέχει στη νέα Ανατολική Εταιρική Σχέση μαζί με την Ουκρανία, τη Μολδαβία, τη Γεωργία, την Αρμενία και το Αζερμπαϊτζάν. Τελικά, οι υπουργοί εξωτερικών ακολούθησαν ακόμα μια διττή προσέγγιση: επίσημα την επέκταση των κυρώσεων κατά της ηγεσίας της Λευκορωσίας για ένα έτος, με την παράλληλη αναστολή αυτών των κυρώσεων για μερικούς μήνες. Αυτό θα επιτρέψει στον Πρόεδρο Lukaschenka ή (το πιθανότερο), στον υπουργό Εξωτερικών να παραστεί στην εκδήλωση έναρξης της ΑΕΣ (που έχει προγραμματιστεί για τις 7 Μαΐου στην Πράγα ή στις Βρυξέλλες).

Αυτός ο κάπως σχιζοφρενικός συμβιβασμός ήταν ίσως σκόπιμος για να συμφωνήσουν τα κράτη μέλη που επιθυμούν να επιβραβεύσουν τη Λευκορωσία για τις οριακές βελτιώσεις στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και για ότι δε συντάχθηκε πλήρως με τη Ρωσία (π.χ. σχετικά με την αναγνώριση των Αμπχαζία και Νότια Οσετία) με εκείνα που, αντιθέτως, δε θεωρούν ότι έχει σημειωθεί σημαντική βελτίωση ώστε να αρθούν οι κυρώσεις και να γίνει αποδεκτή η Λευκορωσία ως ένας «κανονικός» εταίρος.

Σύμφωνα με το σχόλιο του EPC, έτσι λειτουργεί η Ε.Ε., ακόμη περισσότερο μετά την πρόσφατη ένταξη των 12 νέων μελών. Το φάσμα των εσωτερικών προτιμήσεων και της στάσης της Ε.Ε. διευρύνθηκε περαιτέρω (αν και όχι μόνο, και όχι απαραίτητα μεταξύ Ανατολής και Δύσης ή μεταξύ παλαιών και νέων κρατών μελών), με την επίτευξη κοινών θέσεων να καθίσταται μια ιδιαίτερα περίπλοκη διαδικασία. Σχεδόν πέντε χρόνια μετά τη διεύρυνση, ωστόσο, θα ήταν άδικο και λανθασμένο να υποστηριχθεί ότι από μόνη της η διεύρυνση της Ε.Ε. έχει καταστήσει δυσκολότερη τη χάραξη πολιτικής.

Τις περισσότερες φορές, μια ομάδα 20 περίπου κρατών μελών τείνουν να συγκλίνουν, με λίγες μόνο χώρες (συνήθως παλαιά και νέα μέλη) να ζητούν ειδικούς όρους ή ad hoc εξαιρέσεις. Αν αυτές οι χώρες συμβιβαστούν, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, τότε έχει επιτευχθεί η συναίνεση μεταξύ των 27. Αυτό ίσχυσε για ποικίλα θέματα, όπως είναι η εκπόνηση της Συνθήκης της Λισαβόνας, η ανεξαρτησία του Κοσσυφοπεδίου και η αποστολή EULEX, τον περασμένο Δεκέμβριο καθώς και το πακέτο για την ενέργεια και τις κλιματικές αλλαγές.

Είναι δύσκολο να προβλεφθεί εάν αυτός θα είναι ο τρόπος λειτουργίας της διευρυμένης Ένωσης κατά την επόμενη πενταετία. Αυτό που γίνεται ολοένα και πιο προφανές είναι ότι, καθώς απουσιάζουν φιλόδοξα και μακροπρόθεσμα προγράμματα

ενσωμάτωσης που θα συγκεντρώνουν τη σκέψη και τη δράση των κυβερνήσεων και των πολιτών (όπως ήταν η ενιαία αγορά, το ευρώ, και πιθανώς ακόμη και ο χώρος Σένγκεν), οι κρίσεις δοκιμάζουν πραγματικά την ικανότητα της Ε.Ε. να δρα και να αντιδρά ως ενιαία οντότητα, τόσο εσωτερικά όσο και εξωτερικά.

Το φαινόμενο αυτό εμφανίστηκε αρκετά εντυπωσιακά κατά τη διάρκεια της Γαλλικής Προεδρίας της Ε.Ε., αμέσως μετά την απόρριψη της Συνθήκης της Λισαβόνας από την Ιρλανδία. Μετατρέπονται οι κρίσεις, με άλλα λόγια, σε ευκαιρίες σε ευκαιρίες έκφρασης αλληλεγγύης, αυτό που θεωρούσε ο Jean Monnet ως την ουσία της διαδικασίας της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης; Αυτό θα μπορούσε να αποτελεί τη μεγάλη πρόκληση της Ένωσης, την επόμενη περίοδο, αρχής γενομένης από τις τρεις διασκέψεις κορυφής στις αρχές Απριλίου (G-20, NATO, Ε.Ε. -ΗΠΑ) στις οποίες ο Πρόεδρος Barack Obama θα συναντηθεί και θα μιλήσει με τους ευρωπαίους συμμάχους του για πρώτη φορά.

Σχόλια από τον εγχώριο τύπο

«Ο θρυλικός επενδυτής Γουόρεν Μπάφετ είπε κάποτε: «Μόνο όταν υποχωρήσει η παλίρροια μπορεί να διαπιστώσει κανείς ποιος κολυμπούσε γυμνός». Αυτό το ψήγμα σοφίας προοριζόταν για τις εταιρείες που βρίσκονται σε οικονομική κρίση. Μπορεί ωστόσο κάλλιστα να εφαρμοστεί σε χώρες και οικονομίες.

Στην Ευρώπη η κατάσταση προκαλεί αυξανόμενη ανησυχία, καθώς η παγκόσμια οικονομική κρίση ξεγυμνώνει ανελέητα τα μειονεκτήματα και τα όρια των δυνατοτήτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Πράγματι, αυτό που πρωτίστως και κυρίως έχει χάσει η Ευρώπη με την απόρριψη της Συνταγματικής Συνθήκης είναι πλέον εμφανές: έχει χάσει την πίστη στον εαυτό της και στο κοινό της μέλλον.

Εν μέσω της χειρότερης κρίσης από το 1929 η Αμερική επέλεξε μια πραγματικά νέα αρχή με την εκλογή του Μπαράκ Ομπάμα και έχει μπει στη διαδικασία του να εφεύρει ξανά τον εαυτό της. Αντιθέτως, κάθε ημέρα που περνά φαίνεται να απομακρύνει όλο και περισσότερο τα μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αντί να επινοήσει εκ νέου τον εαυτό της, η Ευρώπη, υπό την πίεση της κρίσης και των δικών της εσωτερικών αντιφάσεων, κινδυνεύει να επιστρέψει στον εθνικό εγωισμό και στον προστατευτισμό του παρελθόντος.

Η Ευρώπη σήμερα διαθέτει ένα κοινό νόμισμα και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), η οποία αποδείχθηκε οπισθοδρομική στην επιλογή της να υπερασπίζεται τη νομισματική σταθερότητα εν μέσω χρηματοπιστωτικής κρίσης. Οποιαδήποτε αποδυνάμωση αυτών των δύο θεσμών θα προκαλούσε σημαντική ζημιά στα κοινά ευρωπαϊκά συμφέροντα.

Όσο περισσότερο διαρκεί η κρίση τόσο πιο προφανές γίνεται ότι το κοινό νόμισμα και η ΕΚΤ δεν αρκούν από μόνα τους για να υπερασπίσουν την κοινή αγορά και την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Χωρίς κοινή οικονομική και χρηματοπιστωτική πολιτική, τουλάχιστον μεταξύ των μελών της ευρωζώνης, η συνοχή του κοινού νομίσματος και της Ευρωπαϊκής Ένωσης -ουσιαστικά η ίδια η ύπαρξή τους- αντιμετωπίζουν πρωτοφανή κίνδυνο. Βεβαίως, η κρίση ασκεί ασφυκτική πίεση σε χώρες σε όλον τον κόσμο. Υπάρχουν ωστόσο σημαντικές διαφορές και οικονομικές ανισότητες μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στην ευρωζώνη, που αντανακλώνται, για παράδειγμα, στα αποκλίνοντα επιτόκια.

Η εμπιστοσύνη προς την Ιταλία, την Ισπανία, την Ιρλανδία, την Πορτογαλία και την Ελλάδα εξανεμίζεται γρήγορα, ενώ οι ισχυρότερες οικονομίες της Βόρειας Ευρώπης τα πάνε καλύτερα, παρά το γεγονός ότι και αυτές πασχίζουν. Αν αυτό συνεχιστεί, επιφέροντας ενδεχομένως ένα de facto τέλος στα κριτήρια του Μάαστριχτ και ενισχύοντας τον εθνικό προστατευτισμό με τη μορφή χρηματοδοτήσεων της βιομηχανίας, το ευρώ θα κινδυνεύσει σοβαρά. Εύκολα μπορεί να φανταστεί κανείς τι θα σήμαινε για την Ευρωπαϊκή Ένωση στο σύνολό της η αποτυχία του ευρώ.

Επιπλέον, τα νέα κράτη-μέλη από την Ανατολική Ευρώπη, τα οποία δεν διαθέτουν ούτε την οικονομική ισχύ ούτε την πολιτική σταθερότητα των παλαιότερων μελών, σήμερα αρχίζουν να «κάνουν βουτιά». Με δεδομένη την έκθεση κάποιων κρατών της ευρωζώνης, όπως η Αυστρία, η κρίση θα επηρεάσει επίσης άμεσα την περιοχή του ευρώ. Το «βλέποντας και κάνοντας» συνεπώς αποτελεί λάθος στρατηγική.

Γιατί να μην υιοθετηθούν νέα εργαλεία, όπως τα ευρωμόλογα, ή να μη δημιουργηθεί ένας μηχανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης ανάλογος με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο; Καθεμία από αυτές τις επιλογές είναι σίγουρα δαπανηρή, αλλά οι εναλλακτικές λύσεις είναι πολύ πιο ακριβές. Στην ουσία δεν αποτελούν σοβαρές πολιτικές επιλογές.

Από θεσμικής απόψεως δεν υπάρχει κανένας τρόπος να παρακαμφθεί η δημιουργία μιας «ευρωπαϊκής οικονομικής κυβέρνησης» ή ενός «ενισχυμένου οικονομικού συντονισμού» (ή όπως θέλει να το ονομάσει κανείς).

Δυστυχώς έχει γίνει σαφές ότι η γαλλογερμανική μηχανή, κρίσιμη για την κοινή δράση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι προσωρινώς μπλοκαρισμένη. Η ρητορική τους δείχνει ότι η Γαλλία και η Γερμανία έχουν πολλά κοινά στοιχεία, αλλά τα γεγονότα κάνουν λόγο για μια εντελώς διαφορετική γλώσσα. Σχεδόν από όλες τις στρατηγικές απόψεις, η Γερμανία και η Γαλλία εμποδίζουν η μία την άλλη, αν και κατά τρόπο ειρωνικό πράττουν και οι δύο σχεδόν τα ίδια. Σκέπτονται κυρίως και πρωτίστως τον εαυτό τους και όχι την Ευρώπη, η οποία μένει έτσι ουσιαστικά χωρίς ηγεσία.

Δεν πρέπει να ξεχνάει κανείς ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί ένα σχέδιο κοινής οικονομικής προόδου. Αν αυτός ο οικονομικός δεσμός εκλείψει, τα εθνικά συμφέροντα θα αναδυθούν εκ νέου και θα καταστρέψουν αυτό το σχέδιο. Η Ευρώπη σήμερα δεν στερείται οικονομικής ισχύος αλλά της πολιτικής βουλήσεως να δράσει από κοινού. Και εδώ η Γερμανία και η Γαλλία πρέπει να δείξουν τον δρόμο.» (Joschka Fischer, «Η Ευρώπη χρειάζεται οικονομική κυβέρνηση», ΤΟ ΒΗΜΑ, 4/3/2009)

«Καθώς στερεύει το ξένο κεφάλαιο αρχίζει να οδηγεί σε κατάρρευση πολλές οικονομίες της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης. Νομίματα, μετοχές και ομόλογα παραπαίουν και πολλοί οικονομολόγοι εκφράζουν φόβους πως κάποιες από τις χώρες αυτές ενδέχεται να αναστείλουν την αποπληρωμή του εξωτερικού χρέους. Οι κρίσεις στις αναδυόμενες αγορές έχουν την επαχθή συνήθεια να επεκτείνονται, καθώς οι επενδυτές εγκαταλείπουν τη μία χώρα μετά την άλλη. Ορισμένες αγορές της Μέσης Ανατολής, κυρίως το Ντουμπάι, αντιμετωπίζουν ήδη προβλήματα.

Ποιες, όμως, από τις μεγαλύτερες αναδυόμενες οικονομίες είναι πιο ευάλωτες; Στο παρελθόν για να απαντήσουν στο ερώτημα αυτό οι οικονομολόγοι παρατηρούσαν περισσότερο τη φερεγγυότητα των κυβερνήσεων και επομένως το επίπεδο του χρέους τους. Σήμερα, όμως, ο μεγαλύτερος κίνδυνος στον αναδυόμενο κόσμο απορρέει όχι από το δανεισμό του κράτους αλλά από τα χρέη τραπεζών και επιχειρήσεων. Καθώς στερεύει

το ξένο κεφάλαιο, δυσκολεύονται όλο και περισσότερο να αναχρηματοδοτήσουν το χρέος τους που ωριμάζει ή να αντλήσουν καινούργια δάνεια. Πρέπει να καλυφθούν μεγάλα ελλείμματα, αλλά σπανίζουν πλέον οι εισροές των τραπεζών και των χαρτοφυλακίων, καθώς και οι άμεσες ξένες επενδύσεις.

Πολλές από τις μικρότερες οικονομίες της ανατολικής Ευρώπης εμφάνισαν διψήφια ελλείμματα το 2008, αν και φέτος αναμένεται να μειωθούν εξ αιτίας της βαθύτατης ύφεσης. Το Πακιστάν, η Νότιος Αφρική και η Πολωνία αναμένεται να εμφανίσουν φέτος ελλείμματα της τάξης του 8% του ΑΕΠ τους, δηλαδή του μεγέθους που είχε το έλλειμμα της Ταϊλάνδης πριν από την κρίση του 1997. Παράλληλα, μια χώρα πρέπει να καλύψει ή να μετακυλήσει τα υφιστάμενα χρέη της.

Όταν δεν υπάρχει εξωτερική χρηματοδότηση, πρέπει να καταφύγει στα συναλλαγματικά της διαθέσιμα. Γι' αυτό και μια χρήσιμη μέτρηση του κινδύνου χρηματοδότησης είναι το βραχυπρόθεσμο χρέος ως ποσοστό των συναλλαγματικών διαθεσίμων μιας χώρας. Οποιοδήποτε επίπεδο άνω του 100%, που υποδηλώνει ότι το χρέος υπερβαίνει το συνάλλαγμα, πρέπει να κρούει τον κώδωνα του κινδύνου. Στις αρχές του 1997 το βραχυπρόθεσμο χρέος της Ταϊλάνδης ήταν 130% των συναλλαγματικών της διαθεσίμων. Υπολογίζεται ότι τόσο στη Λεττονία όσο και στην Εσθονία το ποσοστό αυτό υπερβαίνει το 250%, αλλά σε όλες τις μεγάλες αναδυόμενες οικονομίες είναι κάτω του 100%. Σύμφωνα, όμως, με εκτιμήσεις της HSBC, το βραχυπρόθεσμο χρέος της Νότιας Κορέας θα υπερβεί τα συρρικνούμενα διαθέσιμά της πριν από το τέλος του έτους. Φθίνουσα είναι, επίσης, η πορεία των διαθεσίμων σε Ινδονησία, Νότια Αφρική και Ουγγαρία. Τα συναλλαγματικά διαθέσιμα της Ρωσίας έχουν μειωθεί κατά περισσότερο από το 1/3, καθώς η κεντρική τράπεζα προσπάθησε να ενισχύσει το ρούβλι. Παραμένουν, ωστόσο, ακόμη σε ασφαλή επίπεδα.

Ένας τρίτος δείκτης, ο λόγος των δανείων της τράπεζας ως προς τις καταθέσεις της, αποτελεί μονάδα μέτρησης του πόσο ευάλωτο είναι ένα τραπεζικό σύστημα. Όταν ο λόγος αυτός υπερβαίνει το 1,0 (όπως σε Ρωσία, Βραζιλία, Νότια Κορέα και Ουγγαρία), καταδεικνύει ότι οι τράπεζες εξαρτώνται από το δανεισμό, συχνά τον εξωτερικό, για να χρηματοδοτήσει τον εσωτερικό και επομένως θα έχει πρόβλημα εξ αιτίας της πιστωτικής κρίσης.

Ανάμεσα στις αναδυόμενες οικονομίες το μεγαλύτερο κίνδυνο διατρέχουν οι μικρότερες χώρες της ανατολικής Ευρώπης, όπως οι Λεττονία, Ουκρανία και Ρουμανία. Μεταξύ των 17 μεγαλύτερων οικονομιών, η Νότιος Αφρική και η Ουγγαρία διατρέχουν το μεγαλύτερο κίνδυνο. Η Κίνα το μικρότερο. Η Ουγγαρία ήδη έχει αναγκαστεί να καταφύγει στη βοήθεια του ΔΝΤ. Ίσως καταλήξει εκεί και η Νότιος Αφρική, καθώς, παρά τις υψηλές τιμές του χρυσού, η μείωση των εξαγωγών μετάλλων οδηγεί σε διόγκωση του ελλείμματος, ενδεχομένως σε επίπεδα άνω του 10% του ΑΕΠ. Το ραντ, που προσφάτως υποτιμήθηκε ραγδαία, παραμένει ένα από τα πλέον ευάλωτα νομίσματα των αναδυόμενων αγορών.

Πολύ ασφαλέστερες μοιάζουν, αντιθέτως, οι αναδυόμενες αγορές της Ασίας. Για να εκτιμήσει κανείς σε απόλυτους όρους τον κίνδυνο μιας κρίσης, πρέπει να υπολογίσει τις εξωτερικές ανάγκες χρηματοδότησης μέσα στους επόμενους 12 μήνες. Ο Τζόνθαν Αντερσον της UBS υπολόγισε το χάσμα ανάμεσα σε αυτές τις ανάγκες και το απόθεμα συναλλαγματικών διαθεσίμων 45 χωρών. Το ευχάριστο είναι πως μόνον 16 από αυτές εμφανίζουν «χάσμα» χρηματοδότησης. Σε όλες τις υπόλοιπες, τα συναλλαγματικά διαθέσιμα αρκούν για να καλύψουν πληρωμές ενός έτους ακόμη και χωρίς καινούργιες

εισροές κεφαλαίων. Αυτές οι 16 χώρες βρίσκονται στην κεντρική και ανατολική Ευρώπη εκτός από δύο μεγάλες οικονομίες, το Πακιστάν, που ήδη έχει καταφύγει στο ΔΝΤ, και τη Νότια Αφρική. («Ντόμινο κατάρρευσης απειλεί τις αναδυόμενες οικονομίες», *Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ - ECONOMIST*, 1/3/2009)

ΞΕΝΟΣ ΤΥΠΟΣ

Αγγλικός τύπος

Τα δημοσιεύματα του αγγλικού τύπου αναφέρονται έντονα στην παγκόσμια οικονομική κρίση, τονίζοντας ότι μεταξύ άλλων, κλονίζει την εμπιστοσύνη των ευρωπαϊκών πολιτών στους οικονομικούς θεσμούς. Σύμφωνα με τον αγγλικό τύπο, οι Ευρωπαίοι ηγέτες υποστηρίζουν ότι ο προστατευτισμός δε θα υψώσει νέο «σιδηρούν παραπέτασμα» και διακήρυξαν ότι η ελεύθερη αγορά είναι αυτή που θα βοηθήσει τα κράτη-μέλη να εξέλθουν από την ύφεση. Τα κράτη της Ε.Ε. συμφώνησαν πως οι κυβερνήσεις θα πρέπει να βεβαιωθούν ότι η βοήθεια προς τις τράπεζες δεν θα έχει την έννοια του προστατευτισμού.

Στα δημοσιεύματα του αγγλικού τύπου επισημαίνεται ότι ο Βρετανός πρωθυπουργός Gordon Brown, σε συνέντευξή του, δήλωσε ότι, μεσοπρόθεσμα, ο αντιπληθωρισμός αποτελεί μεγαλύτερη απειλή από τον πληθωρισμό. Εξέφρασε την ανησυχία του για τα προβλήματα που μπορεί να προκύψουν από τον αντιπληθωρισμό και επεσήμανε ότι αυτός είναι ο λόγος που ο κόσμος έχει λάβει τα απαραίτητα μέτρα. Όσον αφορά στη Διάσκεψη του G20 (Λονδίνο, 2/4/2009), ο Gordon Brown δήλωσε ότι ο μεγαλύτερος κίνδυνος που αντιμετωπίζουμε, καθώς το εμπόριο αρχίζει να περνά κρίση, είναι ότι οι χώρες θα καταφύγουν στον προστατευτισμό και θα λάβουν μέτρα που θα κάνουν ακόμη πιο δύσκολη την ανάκαμψη. Επίσης, τόνισε ότι η Διάσκεψη δεν αναμένεται να αφιερώσει πολύ χρόνο στα πιθανά οφέλη ενός νέου, διεθνούς νομίσματος. Επεσήμανε ότι χώρες με μεγάλα αποθέματα, όπως είναι η Κίνα, θα πρέπει να αλλάξουν την προσέγγισή τους στο θέμα και ότι ένα από τα θέματα του οποίου θα πρέπει να επιληφθεί το G20 είναι η παροχή μεγαλύτερης χρηματοδότησης προς το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο για την αντιμετώπιση της χρηματοπιστωτικής κρίσης.

Εκτενής αναφορά γίνεται και στην αύξηση με τον ταχύτερο ρυθμό από το 1971 που συντελέστηκε στη Μ. Βρετανία τον Φεβρουάριο. Τον Ιανουάριο του 2009, η ανεργία είχε αυξηθεί κατά 93.500 άτομα, στο 3,9%, ποσοστό που αυξήθηκε στο 4,3% το Φεβρουάριο. Η εξέλιξη αυτή προβληματίζει ιδιαίτερα τον πρωθυπουργό Gordon Brown, λόγω των εθνικών εκλογών τον επόμενο χρόνο. Συγκεκριμένα, ο αριθμός των ατόμων που λαμβάνουν επίδομα ανεργίας αυξήθηκε αυτόν το μήνα κατά 138.400 άτομα, φτάνοντας στα 1,39 εκ. ανέργους, σύμφωνα με επίσημα στοιχεία της στατιστικής υπηρεσίας. Οι οικονομολόγοι εκτιμούσαν ότι οι άνεργοι θα αυξηθούν κατά 84.000. Σύμφωνα με οικονομολόγο της Deutsche Bank, η ανεργία είναι πολύ πιθανό να ξεπεράσει τα 3 εκ. εντός ενός έτους. Επίσης η έξαρση της ανεργίας γίνεται σε μια πολύ δύσκολη περίοδο για την κυβέρνηση, η οποία αγωνίζεται για την επανεκλογή της. Υπάρχει ο κίνδυνος η αύξηση της ανεργίας να επηρεάσει την κατανάλωση και να οδηγήσει σε ακόμη μεγαλύτερη ανεργία.

Αναφορά γίνεται και στην ομιλία του Gordon Brown στις 26 Μαρτίου, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ενόψει της διάσκεψης κορυφής του G20. Ο Βρετανός Πρωθυπουργός, δήλωσε ότι η Ε.Ε. θα πρέπει να διαδραματίσει ένα κεντρικό ρόλο στην

αντιμετώπιση της χρηματοπιστωτικής κρίσης. Επίσης, τόνισε ότι σήμερα δεν υπάρχει παλαιά και νέα Ευρώπη αλλά μια Ευρώπη για όλους. Υπογράμμισε ακόμη ότι εμείς στην Ευρώπη διαδραματίζουμε κεντρικό ρόλο στην αντικατάσταση αυτού που κάποτε ονομαζόταν ως η «συναίνεση της Ουάσιγκτον» από μια οικονομία αρχών προσαρμοσμένη στο σήμερα. Μεταξύ άλλων, ζήτησε να τεθεί ένα τέρμα στους υπεράκτιους φορολογικούς παραδείσους και τάχθηκε υπέρ μιας προσπάθειας οικονομικής ανάκαμψης που δεν θα βλάψει το περιβάλλον. Διαβεβαίωσε ακόμη τις χώρες της Ανατολικής και Κεντρικής Ευρώπης που δέχονται πιέσεις λόγω της απόσυρσης κεφαλαίων ότι η Ε.Ε. δε θα τις εγκαταλείψει. Τέλος, στον αγγλικό τύπο, γίνεται αναφορά και στο ότι η Τσεχική Προεδρία προτίθεται να καλέσει το νέο πρόεδρο των ΗΠΑ Barack Obama στη Σύνοδο Κορυφής (2/4/2009) στην Πράγα, μία ημέρα πριν τη Σύνοδο Κορυφής του NATO.

- Grice A, "UK's clout in EU will fall under Tories", *The Independent*, 17/3/2009
- Stephens P, "Brown learns a familiar European lesson", *Financial Times*, 23/3/2009
- McRae H, "We could return to growth next year but that won't cure our fiscal hangover", *The Independent*, 22/3/2009
- "Brown hit by US-EU split over stimulus", *The Independent*, 20/3/2009
- Eaglesham J, "Brown courts Europeans ahead of G20", *Financial Times*, 24/3/2009
- Weak pound sparks inflation rise", *The Independent*, 24/3/2009
- "Brown confident G20 will commit to growth", *The Independent*, 24/3/2009
- "U.K.'s Brown Denies G-20 Stimulus Split", S Fielder, J Slater and M Cowley, *The Wall Street Journal*, 26/3/2009
- Grice A, "Three in a bed: will Gordon roll over?", *The Independent*, 26/3/2009
- "We need an open debate on our economic plight", *The Independent*, 26/3/2009

Γαλλικός τύπος

Σύμφωνα με δημοσιεύματα του Γαλλικού τύπου, σε αντίθεση με τον προκάτοχό του, ο νέος Πρόεδρος των ΗΠΑ αντιμετωπίζει τις χώρες της Ε.Ε. με ρεαλισμό. Δε δείχνει προτίμηση στα «νέα» κράτη μέλη σε σχέση με τα «παλαιά» και η τάση του είναι η αναζωογόνηση του διαντλαντικού δεσμού για την αντιμετώπιση των μεγάλων προκλήσεων. Τα κριτήρια «αξιολόγησης» των ευρωπαϊκών κρατών μελών βασίζονται στη συνεισφορά τους στην υποδοχή των κρατουμένων του Γκουαντάναμο ή στις στρατιωτικές και πολιτικές προσπάθειες στο Αφγανιστάν. Το Ηνωμένο Βασίλειο εμφανίζεται ως ο φυσικός έταίρος της Ουάσιγκτον στο θέμα της διεθνούς οικονομικής κρίσης, λόγω της σύγκλισης των απόψεων με τον πρωθυπουργό Gordon Brown ως προς την ανάγκη του προγράμματος ανάκαμψης, καθώς και στο ζήτημα του Αφγανιστάν. Η Γερμανία παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής λόγω της στρατηγικής της σχέσης με τη Ρωσία και της οικονομικής της σχέσης με το Ιράν. Επιπλέον, η Γερμανία είναι ο πρώτος οικονομικός εταίρος του Ιράν. Η Γαλλία, που επιστρέφει στη στρατιωτική δομή του NATO, παύει πλέον να γίνεται αντιληπτή ως μια χώρα που επιθυμεί να καταστήσει την Ε.Ε. ως το αντίπαλο δέον των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής.

Σύμφωνα με άρθρο του Γαλλικού τύπου, ο πρώην Πρόεδρος της Ε. Επιτροπής Jacques Delors θεωρεί ότι η σύνοδος του G20 πρέπει να αντιμετωπίσει τρία προβλήματα. Το πρώτο είναι ο κίνδυνος αφερεγγυότητας των τραπεζών, με κάθε χώρα να έχει κάνει τις απαραίτητες ρυθμίσεις. Το δεύτερο πρόβλημα είναι ο κίνδυνος ρευστότητας, ο οποίος

ακόμη δεν ξεπεράστηκε, παρόλη τη βελτίωση της διατραπεζικής αγοράς. Το τρίτο πρόβλημα είναι ο υπερβολικά μεγάλος κίνδυνος μείωσης της παραγωγής. Ο Jacques Delors υποστηρίζει ότι, στην Ευρώπη, η συνεργασία στον τομέα αυτό είναι ανεπαρκής. Επισημαίνει τη σημασία θεσμοθέτησης ενός συμφώνου για το συντονισμό των μακροοικονομικών πολιτικών, στο πλαίσιο της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, υπογραμμίζοντας ότι η συνεργασία σταδιακά οικοδομεί ένα κλίμα εμπιστοσύνης μεταξύ των χωρών. Αυτό το κλίμα απουσιάζει στις μέρες μας. Υποστήριξε ότι θα είναι δύσκολο να υπάρξει ανάκαμψη της οικονομίας, λόγω του χρέους, χωρίς να γίνει, προσωρινά, αποδεκτό λίγο μεγαλύτερο ποσοστό πληθωρισμού. Επιπλέον, αναπόφευκτα, θα αυξηθεί ο φόρος εισοδήματος. Η άνιση πρόσβαση στην απασχόληση θα καταπολεμηθεί μέσα από μια σειρά κοινωνικών επενδύσεων: στον τομέα της συλλογικής φροντίδας των παιδιών για την ενθάρρυνση των γυναικών στην εργασία, στην εκπαίδευση και κατάρτιση για την καταπολέμηση της σχολικής αποτυχίας, κ.λπ.. Σύμφωνα με τον Jacques Delors μπορούν, βραχυπρόθεσμα, να γίνουν αυτές οι κοινωνικές επενδύσεις σε καιρό κρίσης.

Η διοίκηση Obama μαζί με διεθνείς οργανισμούς, αλλά και με το Ηνωμένο Βασίλειο υποστηρίζει ότι το σχέδιό των Ευρωπαίων δεν ανταποκρίνεται στο μέγεθος της κρίσης. Το Φεβρουάριο, η διοίκηση Obama άσκησε μεγάλη πίεση προκειμένου το G20 να ασχοληθεί περισσότερο με την αντιμετώπιση της ύφεσης παρά με τη ρύθμιση των χρηματοπιστωτικών αγορών. Στο εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (19-20 Μαρτίου) οι Ευρωπαίοι αρνήθηκαν οποιαδήποτε επιπλέον προσπάθεια. Δεν υπάρχει λόγος να προσθέσουμε περισσότερο έλλειμμα στα ελλείμματα και χρέος στα χρέη, δήλωσε ο Jean-Claude Juncker, πρωθυπουργός του Λουξεμβούργου, αλλά πρέπει πρώτα να δούμε τις επιπτώσεις που θα έχουν τα πακέτα του 2009 και του 2010. Ο Jean-Claude Trichet, Πρόεδρος της ΕΚΤ, υποστήριξε ότι η Ε.Ε. έχει φτάσει στα όρια των δυνατοτήτων της. Επιπλέον, επισημάνθηκε ότι η Ε.Ε. δε χρειάζεται να δώσει την ίδια ώθηση στη ζήτηση εργασίας με τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, λόγω του ισχυρού συστήματος κοινωνικής προστασίας. Αναφέρεται ενδεικτικά ότι στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, ο άνεργος δεν έχει δικαιώματα, όπως έχει στην Ευρώπη. Για αυτό το λόγο η αμερικανική προσπάθεια ήταν πολύ μεγαλύτερη από την ευρωπαϊκή. Ωστόσο, οι προοπτικές ανάπτυξης για το 2009 θα είναι χειρότερες στη ζώνη του ευρώ (-3%) από ό,τι στις ΗΠΑ (-2,6%).

Τέλος, ο Γαλλικός τύπος υποστήριξε ότι η εμβάθυνση της οικονομικής κρίσης και το φάντασμα της Τσεχικής Προεδρίας αποκάλυψαν αδυναμίες, ήδη γνωστές στην ευρωπαϊκή πολιτική ενοποίηση. Στις 25 Σεπτεμβρίου - λίγες ημέρες μετά την πτώχευση της Lehman Brothers - ο Nicolas Sarkozy, Πρόεδρος, τότε της Ε.Ε. καλούσε για την επανίδρυση του καπιταλισμού, πείθοντας τους 27 να συγκαλέσουν ένα ξεχωριστό G20, σε αμερικανικό έδαφος. Παρά την αποτυχία του γάλλο-γερμανικού διδύμου, η Διάσκεψη Κορυφής της Ουάσινγκτον ήταν μια επιτυχία για την ευρωπαϊκή και γαλλική διπλωματία. Αλλά από την αρχή του έτους, τα κράτη μέλη της Ε.Ε. αλληλοκατηγορούνται ότι προσπαθούν να περάσουν στα μαλακά μέτρα προστατευτισμού.

- Frachon A., "Jacques Delors: *Il faut réhabiliter l'impôt citoyen*", Le Monde, 28/3/2009
- Natalie Nougayrède, "Les relations américano-européennes placées sous le signe du pragmatisme", Le Monde, 30/3/2009
- "Plan de relance la pression américaine", Liberation, 30/03/2009

- Geneste A. & Quatremer J., "Leadership politique: la vague de l'obamania", Liberation, 30/03/2009

Γερμανικός τύπος

Η αντιμετώπιση της διεθνούς οικονομικής κρίσης, καθώς επίσης και ο ρόλος που καλείται να παίξει η Ε.Ε. βρίσκονται στο επίκεντρο του γερμανικού τύπου. Ο γερμανικός τύπος αναφέρει ότι η οικονομική κρίση καταδεικνύει με γλαφυρό τρόπο τις θεσμικές αδυναμίες και τα ελλείμματα της Ε.Ε., αλλά και την έλλειψη πίστης της ίδιας στις δυνατότητές της, ιδιαίτερα μετά την απόρριψη της Συνθήκης της Λισσαβώνας. Η κρίση είναι μία ευκαιρία επαναπροσδιορισμού του ρόλου του κράτους και της κοινωνικής πολιτικής. Εκφράζονται έντονες ανησυχίες για τις καταστροφικές επιπτώσεις που θα είχε η επιστροφή στους εθνικούς εγωισμούς του παρελθόντος και σε νέες μορφές προστατευτισμού, ενώ παράλληλα αναδεικνύεται ο πολύ σημαντικός ρόλος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας στη διασφάλιση της νομισματικής σταθερότητας και τονίζεται η σημασία μιας δυνατής Γερμανίας στο παγκόσμιο τραπεζικό σύστημα. Ο γερμανικός τύπος αναφέρει ως καθοριστική τη συνεργασία μεταξύ Γερμανίας και Γαλλίας, οι οποίες αποτελούν την κινητήριο δύναμη της Ε.Ε. και καλεί τα κράτη-μέλη να στραφούν από τις εθνο-κεντρικές πολιτικές στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Επισημαίνεται ότι όταν η γαλλογερμανική συνεργασία είναι μπλοκαρισμένη, αυτό έχει αρνητικές συνέπειες για την Ευρώπη.

Ο γερμανικός τύπος κάνει εκτεταμένη μνεία στις κρατικές ενισχύσεις ως μέσο «διάσωσης» των εθνικών πρωταθλητών. Η Γερμανία χαρακτηρίζεται από διστακτικότητα και επιφυλακτικότητα απέναντι στις κρατικές ενισχύσεις αυτοκινητοβιομηχανιών χωρίς να συντρέχουν σημαντικοί λόγοι. Τη θέση αυτή συμμερίζονται τόσο ο Γερμανός Υπουργός Οικονομικών, όσο και η Γερμανίδα Καγκελάρια, Angela Merkel, η οποία χαρακτηριστικά αναφέρει: «χωρίς συγκεκριμένες αποδείξεις, δεν μπορεί να υπάρξει καμία βοήθεια». Από τη διαπίστωση ότι το κράτος θα πρέπει να είναι επιφυλακτικό απέναντι στις κρατικές ενισχύσεις προκύπτει και το συμπέρασμα πως η Γερμανία διαβλέπει με καχυποψία την πολιτική του Γάλλου Προέδρου σχετικά με την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης.

Σχετικά με τη Σύνοδο Κορυφής των Βρυξελλών για την οικονομική κρίση, η Angela Merkel συντάσσεται με την άποψη ότι όποια προβλήματα προκύπτουν στις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης θα πρέπει να εξετάζονται μεμονωμένα και κατά περίπτωση. Ένα άλλο θέμα που απασχολεί τον γερμανικό τύπο είναι η ολοένα αυξανόμενη έλλειψη αξιοπιστίας συγκεκριμένων χωρών της Ευρωζώνης. Το κεντρικής σημασίας ερώτημα: «διάσωση ή μη» (Bailout oder nicht Bailout) πρόκειται να καθορίσει την τύχη του ευρώ και θέτει διλήμματα περί βοήθειας κρατών-μελών που έχουν «παραστρατήσει». Σχετικά με την πολιτική απασχόλησης, ο γερμανικός τύπος επισημαίνει την ανάγκη προστασίας του γερμανικού κοινωνικού μοντέλου, το οποίο δε θα πρέπει να υπονομευθεί. Τέλος, δεν προκαλεί εντύπωση η ισχυρή αναφορά του γερμανικού τύπου στη διαχείριση της οικονομικής κρίσης από την Προεδρία της Τσεχίας.

- "EU-Gipfel lässt Traum von Osteuropa-Hilfe platzen", die Welt, 1/3/2009
- Gesine Schwan, "Jonglieren reicht nicht", Die Welt, 2/3/2009
- Joschka Fischer, "Deutschland, Frankreich und die Krise: Europa zuerst", Sueddeutsche Zeitung, 3/3/2009

- “Bitte um Staatshilfe Opel-Chefs werben in Berlin mit Job-Versprechen”, Die Welt, 2/3/2009
- M. Stürmer, “Gefährliche Bemerkungen”, Die Welt, 5/3/2009
- “Steinmeier will trotz Krise keine Sozialschnitte”, Die Welt, 19/3/2009

ΤΥΠΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ

- Βερέμης Θ., «Εμείς και οι άλλοι Βαλκάνιοι», ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 15/3/2009
- Βερέμης Θ., «1909 - 2009, τότε και τώρα», ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 15/2/2009
- Ιωακειμίδης Π.Κ., «Κρίση, Τουρκία και Ένωση», ΤΑ ΝΕΑ, 13/3/2009
- Ιωακειμίδης Π.Κ., «Μπορεί να διαλυθεί η Ένωση;» ΤΑ ΝΕΑ, 6/3/2009
- Ιωακειμίδης Π.Κ., «Η Ελλάδα στο σύστημα θέσεων της Ε.Ε.», ΤΑ ΝΕΑ, 20/3/2009
- Κουλουμπής Θ., «Το τρίγωνο ΗΠΑ - Ελλάδα - Τουρκία», ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 15/3/2009
- Κουλουμπής Θ., «Σύμβουλοι των ηγεμόνων», ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 1/3/2009
- Τσουκαλής Λ., «Όταν η παγκόσμια κρίση συναντάει την ελληνική», ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 15/3/2009
- Sapir J., «Μύθοι και φόβοι πίσω απ' τον προστατευτισμό», ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 22/3/2009.

ΞΕΝΟΣ

- “Brown confident G20 will commit to growth”, The Independent, 24/3/2009
- “Brown hit by US-EU split over stimulus”, The Independent, 20/3/2009
- “Constitutional rights and wrongs”, The Independent, 24/3/2009
- “EU needs a permanent president”, 19/3/2009, Financial Times
- “Hungary's PM to quit amid tumbling popularity”, The Independent, 21/3/2009
- “Israel must root out the canker of military brutality”, The Independent, 20/3/2009
- “King plays down Budget spending boost”, The Independent, 24/3/2009
- “Russia to re-arm military as Nato expands”, The Independent, 17/3/2009
- “Sarkozy fears revolt as two million march across France”, The Independent, 20/3/2009
- “The crisis: Does Europe need to do more?”, The Independent, 19/3/2009
- “UN judges to issue decision on Krajisnik appeal”, The Independent, 17/3/2009
- “We need an open debate on our economic plight”, The Independent, 26/3/2009
- “Weak pound sparks inflation rise”, The Independent, 24/3/2009
- Atkins R., “Falls in eurozone output gather pace”, Financial Times 20/3/2009
- Barber T., “Defending monetary union the first priority for EU leaders”, Financial Times, 11/3/2009,
- Barysch K., “The European Union must help its new states”, Financial Times, 19/3/2009
- Benoit B., “Merkel vetoes call for early election”, Financial Times, 23/3/2009
- Cienski J., “Czech economy weathering the storm”, Financial Times, 25/3/2009
- Cienski J., “Czech economy weathering the storm”, Financial Times, 25/3/2009
- Dennis N., “European currencies tumble after summit”, Financial Times, 2/3/2009,
- Eaglesham J., “Brown courts Europeans ahead of G20”, Financial Times, 24/3/2009
- Farrell S., “Barroso pledges to speed up reforms”, The Independent, 5/3/2009
- Grice A., “Brown avoids green shoots”, The Independent, 16/3/2009

- Grice A., “France and Germany lead refusal to sanction further spending to ease recession”, The Independent, 20/3/2009
- Grice A., “UK's clout in EU will fall under Tories”, The Independent, 17/3/2009
- Grice A., “Three in a bed: will Gordon roll over?”, The Independent, 26/3/2009
- Lichfield J., “France in protectionist row as Renault switches Slovenia jobs”, The Independent, 21/3/2009
- MacDonald N., “Ivanov favourite in Macedonia poll”, Financial Times, 23/3/2009
- McRae H., “We could return to growth next year but that won't cure our fiscal hangover”, The Independent, 22/3/2009
- Parker G., “London heads for clash on setting financial rules”, Financial Times 20/3/2009
- Parker G., “The man who can spoil Europe's party”, Financial Times 19/3/2009
- Skypala P., “Uncertain future for fund passport”, Financial Times, 22/3/2009
- Stephens P., “Brown learns a familiar European lesson”, Financial Times, 23/3/2009
- Tait N., “Czech threat to Lisbon treaty”, Financial Times, 25/3/2009
- Tait N., Hall B., Hollinger P., “Renault revives protectionism fears”, Financial Times, 26/3/2009

ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

- Arnold S., Markandya A., Hunt A., “Estimating Historical Energy Security Costs”, CEPS Policy Brief, 15/3/2009, www.ceps.eu
- Behrens A., “Learning from the Crisis: A Market Approach to Securing European Natural Gas Supplies”, CEPS Policy Brief, 14/3/2009, www.ceps.be
- Bellanova R., “A Model ‘Prêt-à-Exporter’? The 2008 German-US Agreement on Data Exchange”, CHALLENGE paper, 12/3/2009, www.ceps.eu
- Di Noia C. & Micossi S. με τους Carmassi J. & Peirce F., “Keep it simple: Policy Responses to the Financial Crisis”, CEPS Paperback, 24/3/2009, www.ceps.be
- Draxler J., “Sustainable and Adequate Pensions: How far have we come?”, CEPS Policy Brief, 10/3/2009, www.ceps.eu
- Emerson M. (ed.), “Ethno-Religious Conflict in Europe: Typologies of Radicalisation in Europe's Muslim Communities”, CEPS Paperback, 23/2/2009, www.ceps.be
- Emerson M., Youngs R., Setser B., Lukyanov F., Xiang L., Mortensen J., “The Strategic Consequences of the Global Financial and Economic Crisis”, ESF Working Papers, 18/3/2009, www.ceps.eu
- Islam S., Gross E., “Afghanistan: Europe's credibility test”, EPC Policy Brief, 24/3/2009, www.epc.eu
- Lannoo K., “A bit more clarity, please, M. de Larosière”, CEPS Commentaries, 3/3/2009, www.ceps.eu
- Makarychev A., “Russia and its ‘New Security Architecture’ in Europe: A Critical Examination of the Concept”, CEPS Working Documents, 5/2/2009, www.ceps.eu
- Malaguti M. C. “The Payment Services Directive: Pitfalls between the Acquis Communautaire and National Implementation”, ECRI Research Reports 2/3/2009, www.ceps.eu
- Merlino M., “The Italian (In)Security Package: Security vs. Rule of Law and Fundamental Rights in the EU”, CHALLENGE paper, 10/3/2009, www.ceps.eu
- Secieru S., “Illusion of Power: Russia after the South Caucasus Battle”, CEPS Working Document, 24/2/2009, www.ceps.eu

- Uppenberg K., "R&D in Europe: Expenditures across Sectors, Regions and Firm Sizes", CEPS Paperback, 9/2/2009, www.ceps.eu
- Zuleeg F., Martens H., "Commentary: The recovery plan revisited", 17/3/2009 EPC, www.epc.eu
- Χατζησταύρου Φ., «Οι ευρωπαϊκές ελίτ και οι "παρωχημένες προστατευτικές πολιτικές"...», ΕΛΙΑΜΕΠ blog, 24/3/2009, <http://blogs.eliamep.gr>
- Οικονομάκης Λ., «Η Ευρωπαϊκή εικόνα του ΑΚΡ και η τουρκική πραγματικότητα», ΕΛΙΑΜΕΠ blog, 17/3/2009, <http://blogs.eliamep.gr>
- Πελαγίδης Θ., «Η οικονομία της παραοικονομίας», ΕΛΙΑΜΕΠ blog, 11/3/2009, <http://blogs.eliamep.gr>
- Πέτσας Σ., «Διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις στην Ελλάδα: Ποιες και Γιατί κατά την παρούσα οικονομική κρίση», ΕΛΙΑΜΕΠ blog, 4/3/2009, <http://blogs.eliamep.gr>

A. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΕΡΕΥΝΑΣ

- Antkiewicz A. & Momani B., "Pursuing Geopolitical Stability through Interregional Trade: the EU's Motives for Negotiating with the Gulf Cooperation Council", Journal of European Integration, Volume 31, Issue 2 March 2009.
- Copsey N. & Haughton T., "The Choices for Europe: National Preferences in New and Old Member States", Journal of Common Market Studies, Volume 47 Issue 2, Μάρτιος 2009. Abstract: Drawing on the existing body of literature that deals with national preference formation and building on the role played by vulnerability and deficits in shaping policy choices at the European level, this article provides a synthetic framework to explain the stances of the Older Member States (OMS) and New Member States (NMS). We subsequently apply the model to NMS, focusing largely, although not exclusively, on Poland. We argue that although many of the policy preferences can be explained by the framework, the size of states, especially with regard to ambition and capacity, and the nature of the country's post-communist transition appear significant for the NMS and need to be incorporated into future theory-building. We conclude by highlighting areas in need of further empirical research.
- Cunha A. & Swinbank A., "Exploring the Determinants of CAP Reform: A Delphi Survey of Key Decision-Makers", Journal of Common Market Studies, Volume 47 Issue 2, Μάρτιος 2009.
- Daugbjerg C., "Sequencing in public policy: the evolution of the CAP over a decade", Journal of European Public Policy, Volume 16, Issue 3, 2009.
- Ferrera M., "The JCMS Annual Lecture: National Welfare States and European Integration: In Search of a *Virtuous Nesting*", Journal of Common Market Studies, Volume 47 Issue 2, Μάρτιος 2009. Abstract: In recent years the EU has been witnessing a growing tension between the logic of 'closure', which underpins national welfare systems, and the logic of 'opening', which guides the integration process, especially in the economic sphere. Are there ways of mitigating such tension, in order to avoid negative consequences in terms of performance and legitimacy? The article outlines a strategy of institutional reconciliation between the two logics, based on a more explicit and effective 'nesting' of the nation-based welfare state within the overall spatial architecture of the Union. While recognizing the important role played by free movement and competition

- rules, this nesting strategy entails the strengthening of an EU 'social space', capable of safeguarding the closure preconditions for multi-level social sharing arrangements.
- Glencross A., "Altiero Spinelli and the Idea of the US Constitution as a Model for Europe: The Promises and Pitfalls of an Analogy", Volume 47 Issue 2, Μάρτιος 2009.
- Hauray B., Urfalino P., "Mutual transformation and the development of European policy spaces. The case of medicines licensing", Journal of European Public Policy, Volume 16, Issue 3, 2009.
- Kardasheva R., "The Power to Delay: The European Parliament's Influence in the Consultation Procedure", Journal of Common Market Studies, Volume 47 Issue 2, Μάρτιος 2009. Abstract: This article analyses the European Parliament's legislative influence in the consultation procedure. It examines all (925) consultation proposals completed in the period 1 May 1999 to 30 April 2007. The article finds that through its 'power of delay' the European Parliament can substantially influence EU legislative outcomes alongside the Council and the Commission. In addition, the results demonstrate that EP influence in the consultation procedure is conditional on the support of the Commission, the type of issues contested and the ability of the European Parliament to link its opinions to co-decision proposals.
- Kern K. & Bulkeley H., "Cities, Europeanization and Multi-level Governance: Governing Climate Change through Transnational Municipal Networks", Journal of Common Market Studies, Volume 47 Issue 2, Μάρτιος 2009.
- Kirchner E. J., "Thirty Years of the Journal of European Integration: Reflections and Outlook on European Integration Studies", Journal of European Integration, Volume 47 Issue 2, Μάρτιος 2009.
- Maggetti M. "The role of independent regulatory agencies in policy-making: a comparative analysis", Journal of European Public Policy, Volume 16, Issue 3, 2009. Abstract This article examines the role of formally independent regulatory agencies (IRAs) in policy-making, focusing on six cases concerning the revision of crucial laws related to the competencies of the investigated IRA. These cases were selected from three small European countries (the Netherlands, Sweden, Switzerland) and two policy areas (finance and competition). After collecting documental and survey information on the participation and weight of each actor, the Actor-Process-Event Scheme was used to obtain a synthetic measure of agencies' centrality in the course of each policy process. My hypotheses on the centrality of agencies are then tested with a two-step Qualitative Comparative Analysis. Results suggest that de facto independence from the political decision-makers is a necessary condition for the maximal centrality of agencies in policy-making, whilst non-professionalization of the legislature and low independence from the regulatees are jointly sufficient for explaining this outcome.
- Neal A. W., "Securitization and Risk at the EU Border: The Origins of FRONTEX", Journal of Common Market Studies, Volume 47 Issue 2, Μάρτιος 2009.
- Pahre R., Uçaray-Mangitli B., "The Myths of Turkish Influence in the European Union", Journal of Common Market Studies, Volume 47 Issue 2, Μάρτιος 2009. Abstract: Among the many objections to Turkish membership of the European Union lie claims that Turkey will be a powerful actor in the future EU, with a population as large as or larger than Germany. Many also claim that this power will have negative effects on the EU. We examine such claims analytically, influenced strongly by spatial models of EU policy-making. We find that Turkey's preferences lie sufficiently outside the EU

mainstream that it will have little influence in day-to-day policy-making under the assent, co-decision, consultation and co-operation procedures (or the common procedure in the Constitutional Treaty). Its influence may be more evident in areas such as the CFSP or JHA, where unanimity remains the normal procedure. Still, Turkey's veto power here is no different from that of other, much smaller countries. Furthermore, veto power can only block changes and cannot be used to pull the EU in undesirable new directions. Even this veto power can be avoided if the EU-27 establish whatever policies they desire prior to Turkish membership, forcing Turkey to accept a *fait accompli*. Despite these limitations to its power, Turkey may have some influence in purely intergovernmental settings such as negotiations over new treaties that might occur some decades hence.

- Piattoni S., “**Multi-level Governance: a Historical and Conceptual Analysis**”, Journal of European Integration, Volume 47 Issue 2, Μάρτιος 2009. Abstract: In this paper I perform a historical and conceptual analysis of multi-level governance (MLG) in order to tease out its characterizing traits and allow for its utilization for both empirical and normative purposes. MLG is a dynamic three-dimensional concept that blurs and problematizes three analytical distinctions that have been central to the conventional reflection on the European modern state: (1) that between centre and periphery, (2) that between state and society and (3) that between the domestic and the international. Each dimension or axis involves, in its turn, changes that occur at three analytical levels: political mobilization, policy-making and polity restructuring. Through the combination of these dimensions I generate a three-dimensional conceptual space within which the empirical scope and reach of MLG can be gauged and its desirability in normative terms assessed.
- Pierre J. & Peters B. Guy, “**From a club to a bureaucracy: JAA, EASA, and European aviation regulation**”, Journal of European Public Policy, Volume 16, Issue 3, 2009.
- Saam N. J. & Sumpter D., “**Peer selection in EU intergovernmental negotiations**”, Journal of European Public Policy, Volume 16, Issue 3, 2009. Abstract: In this paper we present the peer co-ordination approach which we apply to EU intergovernmental negotiations. This approach seeks to contribute to liberal intergovernmentalist' bargaining theory (Moravcsik 1993, 1998). It assumes that EU intergovernmental negotiations should be conceptualized as a rational learning process under uncertainty in which governments co-ordinate with peers in intergovernmental policy networks. In particular, we investigate the reasons why an EU government should select another government as a peer. Relying on a dataset on the EU Intergovernmental Conference of 1996 which led to the Amsterdam Treaty, we test five alternative hypotheses on peer selection (ex ante transnational co-ordination, preference, salience, power, and neighbourship; H1-H5). A random model provides us with a null model (H0) against which to test alternative models. We find that peer selection during these EU intergovernmental negotiations can best be explained by ex ante transnational co-ordination networks.
- Sarikakis K. & Thao Nguyen E., “**The Trouble with Gender: Media Policy and Gender Mainstreaming in the European Union**”, Journal of European Integration, Volume 31, Issue 2 March 2009.
- Suvarierol S., “**Networking in Brussels: Nationality over a Glass of Wine**”, Journal of Common Market Studies, Volume 47 Issue 2, Μάρτιος 2009.

- Trondal J., “**Administrative Fusion: Less Than a European 'Mega-administration' Abstract: This study explores administrative fusion**”, Journal of European Integration, Volume 31, Issue 2 March 2009. Abstract: This study explores administrative fusion. It is argued that the differentiated organizational constellation of the European Union contributes to a differentiated fusion of domestic core executive institutions. The European Commission mainly activates the lower echelons of domestic government hierarchies and contributes to a relative weakening of domestic politico-administrative leadership. On the contrary, the Council of Ministers accompanies primarily a strengthening of domestic government hierarchies — notably the Foreign Office. Based on a rich body of survey data, this article reveals that multi-level interaction of administrative systems between the European Commission and the central administrations of Sweden and Norway occur largely outside the control of the domestic politico-administrative leadership, Prime Minister's Office and Foreign Office. This tendency, however, is counterbalanced by the Council of Ministers, which accompanies inter-sectoral coordination and vertical mandating within the Swedish central administration.
- Vettors R., Jentges E., Trenz H.-J., “**Whose project is it? Media debates on the ratification of the EU Constitutional Treaty**”, Journal of European Public Policy, Volume 16, Issue 3, 2009.
- Wimmel A., “**Theorizing the Democratic Legitimacy of European Governance: a Labyrinth with No Exit?**”, Journal of European Integration, Volume 47 Issue 2, Μάρτιος 2009. Abstract: In recent years, the question of the legitimacy of European governance and the repercussions it has on democratic procedures in EU member states has led to an extraordinarily intricate and controversial debate. Indeed, it seems as if one is trapped in a labyrinth with no exit. This article makes an effort to disentangle the intertwined strands of theory and to present an analytical differentiation that sheds light on this complex maze. Taking the available categorizations into consideration, this article develops a meta-theoretical framework that differentiates between particular concepts, objects, variables and standards of democratic legitimacy in the European multi-level system. The result is a heuristic that enables a more precise analysis and evaluation of democracy and legitimacy criticisms with which the European Union is increasingly confronted.

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

- **8/4/2009:** Το Κοινοφελές Ίδρυμα Αλέξανδρος Σ. Ωνάσης και το Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής & Εξωτερικής Πολιτικής (ΕΛΙΑΜΕΠ) διοργάνωσαν διάλεξη της Καθηγήτριας Helen Wallace με θέμα «**The European Union and its Neighborhood: the Need for a Rethink**».
- **2-3/4/2009:** Ετήσιο συνέδριο που οργάνωσαν το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών της Σχολής Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και η European Public Choice Society πάνω σε θέματα **Πολιτικής Οικονομίας στην Ευρώπη**.

- **31/3/2009:** Το Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής (ΕΛΙΑΜΕΠ) διοργάνωσε Δημόσια Διάλεξη της Καθηγήτριας Yu Xintian Διευθύντρια Ακαδημαϊκής Επιτροπής, Ινστιτούτο Διεθνών Σπουδών της Σαγκάης με θέμα: **«Σχέσεις Κίνας-Ευρωπαϊκής Ένωσης»**. Συντονιστής: Δρ. Θάνος Ντόκος, Γενικός Διευθυντής ΕΛΙΑΜΕΠ.
- **16/3/2009:** Το ΕΚΕΜΕ διοργάνωσε Συμπόσιο με θέμα **«ΕΝΕΡΓΕΙΑ: Οι εξελίξεις σε ελληνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο»**, Ίδρυμα Ευγενίδου. Χαιρετισμοί: Ν. Φραγκάκης (Πρόεδρος ΕΚΕΜΕ), Κ. Χατζηδάκης (Υπουργός Ανάπτυξης), Π. Καμμένος (Υφυπουργός Εμπορικής Ναυτιλίας, Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής), Κυρ. Μητσοτάκης (Βουλευτής, Πρόεδρος Επιτροπής Περιβάλλοντος της Βουλής), Α. Διαμαντοπούλου (Βουλευτής, πρώην Επίτροπος ΕΕ), Συντονιστές panel: Α. Φατούρος (ομότ. Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών, Αντιπρόεδρος ΕΚΕΜΕ), Κ. Στεφάνου (Καθηγητής, Πάντειο Πανεπιστήμιο, μέλος ΔΣ ΕΚΕΜΕ), Συντονιστής: Ν. Χατζηαργυρίου (Καθηγητής ΕΜΠ, Αντιπρόεδρος και αναπλ. Διευθύνων Σύμβουλος ΔΕΗ ΑΕ), Ομιλητές: Α. Φατούρος, Α. Κάπρος (Καθηγητής ΕΜΠ), J.-P. Decaestecker (Προϊστάμενος Τμήματος, Συμβούλιο της ΕΕ), Γ. Κρεμλής (Προϊστάμενος Τμήματος, Ευρωπαϊκή Επιτροπή), Δ. Διακουλάκη (Καθηγήτρια ΕΜΠ), Α. Σουριαδάκης (ΥΛΙΟΣ, Παρίσι), Κ. Μανιατόπουλος (Πρόεδρος ΙΕΝΕ), Αικ. Ηλιάδου (Δικηγόρος, ΔΕΗ ΑΕ), Ε. Λοβέρδου (Ειδ. Γραμμ. Διεθνών Σχέσεων ΥΠΑΝ), Γ. Κουτζούκος (Ειδ. Σύμβουλος ΡΑΕ), Κ. Φίλης (Κέντρο Ρωσίας και Ευρασίας, ΙΔΙΣ), Δ. Μπέης (Επιστημονικός Γραμματέας, ΣΕΕΣ), Μ. Παπαντώνη (Επίκουρη καθηγήτρια, Πάντειο Παν/μιο), Ε. Δούση (Λέκτορας, Πανεπιστήμιο Αθηνών), Θ. Λαμνίδης, Η. Πανιάρας (Μέλος ΔΣ, TITAN ΑΕ).
- **6/3/2009:** Το Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής (ΕΛΙΑΜΕΠ) διοργάνωσε διάλεξη του πρέσβη Vladimir Chizon, Μόνιμου Αντιπροσώπου της Ρωσίας στην Ε.Ε., με θέμα: **«Σχέσεις Ρωσίας-Ευρωπαϊκής Ένωσης: προς μια στρατηγική συνεργασία;»**.
- **2-5/3/2009:** Η SAFIA (Student Association For International Affairs) διοργάνωσε το 13^ο Πανελλήνιο Κοινοβούλιο Νέων με θέμα **«Πρωταγωνιστές ή Θεατές στην Παράσταση του Μέλλοντος;»**.
- **9/3/2009:** Το Policy Network, το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο του London School of Economics and Political Science και το ΕΛΙΑΜΕΠ διοργάνωσαν δημόσια συζήτηση στο LSE με τη συμμετοχή του Υπουργού Εξωτερικών της Μ.Βρετανίας, David Miliband, του Υπουργού Ευρωπαϊκών Υποθέσεων της Ιρλανδίας, Dick Roche, του Υπουργού Ευρωπαϊκών Υποθέσεων της Ολλανδίας, Frans Timmermans, και του Προέδρου του ΕΛΙΑΜΕΠ, Λουκά Τσούκαλη. Το θέμα της συζήτησης ήταν: **«Ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη νέα εποχή που διαμορφώνεται από την οικονομική κρίση και τη σημαντική αλλαγή στο συσχετισμό ισχύος στο παγκόσμιο σύστημα»**.
- **17-21/6/2009:** Το Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής (ΕΛΙΑΜΕΠ) σε συνεργασία με το Balkan Trust for Democracy και με την υποστήριξη του German Marshall Fund of the United States (GMFUS), διοργανώνει τα **Σεμινάρια Χάλκης**. Φέτος τα Διεθνή Σεμινάρια Χάλκης, που λαμβάνουν χώρα για 20η χρονιά, θα εστιάσουν στο ρόλο των διατλαντικών θεσμών και τη συμβολή τους στη διαχείριση των προκλήσεων ασφαλείας στη Μέση Ανατολή, τη Νοτιοανατολική Ευρώπη και τη Μαύρη Θάλασσα..

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΕΙΜΕΝΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΕΕΕΠ

1. ΕΚΔΟΣΕΙΣ

- Ανδρέου, Γιώργος, Συνοχή και διαρθρωτική πολιτική στην Ευρωπαϊκή Ένωση, Παπαζήσης, Αθήνα 2002
- Διαμαντικός, Κωνσταντίνος - Τριαντόπουλος, Χρήστος, Το Διαδίκτυο στην υπηρεσία της έρευνας, Εκδόσεις Εργαστηρίου Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής, Πανεπιστήμιο Αθηνών, 2006.
- Διαμαντικός, Κωνσταντίνος, Θεωρία και πρακτική της αξιολόγησης Προγραμμάτων, δράσεων και πολιτικών, Παπαζήσης, Αθήνα 2007.
- Δούση, Εμμανουέλα, Η κοινοτική περιβάλλοντος και η επίδρασή της στην περίπτωση της Ελλάδας, Παπαζήσης, Αθήνα 2002
- Καζάκος, Πάνος, Αναθεώρηση του συντάγματος και Οικονομία. Δοκίμιο οικονομικής ανάλυσης των συνταγματικών θεσμών, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2007.
- Καζάκος, Πάνος, Στη Μέση του Δρόμου; Η Ελλάδα και η Πρόκληση της Ανταγωνιστικότητας, Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής, Μεταμεσονύκτιες Εκδόσεις, Αθήνα 2005.
- Κοτσιαρός, Αθανάσιος, "www.ΠολιτικόΙσλάμ.online.tr" Η ηλεκτρονική παρουσία του Τούρκικου πολιτικού Ισλάμ στο διαδίκτυο, Παπαζήσης, Αθήνα 2004.
- Κουτσιαράς, Νίκος, Η Λήψη Αποφάσεων σε μια Οικονομική Ένωση. Υποδείξεις με αφετηρία τη σύγχρονη οικονομική θεωρία της πολιτικής, Παπαζήσης, Αθήνα 2003.
- Κουτσιαράς, Νίκος, Ποιος ελπίζει ή φοβάται τις Βρυξέλλες; Η ρυθμιστική παρέμβαση της Ε.Ε. στις αγορές εργασίας, Παπαζήσης, Αθήνα 2004.
- Μπότσιοι, Κων/να, Μεταξύ NATO και ΕΟΚ. Η Ευρώπη σε αναζήτηση μιας αμυντικής και πολιτικής ένωσης, 1949-1957, Παπαζήσης, Αθήνα 2002.
- Koutsiaras, Nikos, Understanding Economic and Monetary Union, Institute of European Integration and Policy, Metamesonykties Ekdoseis, Athens 2005.
- Τριαντόπουλος, Χρήστος, Εποπτεία τραπεζικού συστήματος: Η ευρωπαϊκή εμπειρία και το νέο κανονιστικό πλαίσιο, Παπαζήσης, Αθήνα 2008.

2. ΚΕΙΜΕΝΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Α. Μέλη ΔΕΠ και Συνεργάτες από άλλα Πανεπιστημιακά Ιδρύματα

- Διαμαντόπουλος, Χρήστος, "Διοικητικές αντιλήψεις και Διοικητικά συστήματα: Αγγλοαμερικάνικη και ευρωπαϊκή παράδοση". WP. A01/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0106
- Καζάκος, Πάνος, "Ανταγωνιστικότητα, Ανάπτυξη και Απασχόληση. Εθνικές δυνατότητες και προτεραιότητες.", WP. A03/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0304
- Καζάκος, Πάνος, "Στη Μέση του Δρόμου; Η Ελλάδα και η Πρόκληση της Ανταγωνιστικότητας", 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/Met.Ekd.pdf
- Κουτσιαράς, Νίκος, "Η στρατηγική της Λισαβόνας και η έκθεση Kok: Μεταξύ οικονομικής σκοπιμότητας και πολιτικής ορθότητας", WP. A02/05, 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0205
- Λάβδας, Κώστας - Χρυσόχου, Δημήτρης, Νέες κατευθύνσεις στη μελέτη της ευρωπαϊκής πολιτείας, WP. A02/06 (2006) στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0206
- Μαραβέγιας Ν., «Σε αναζήτηση ευρωπαϊκής στρατηγικής για την ύπαιθρο», WP. A01/08 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0108.pdf
- Τζιφάκης, Νικόλαος - Φακιολάς, Ευστάθιος Τ. "Οι επιχειρήσεις ειρήνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα Δυτικά Βαλκάνια", WP. A02/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0202
- Ananiadis, Blanca, "From Lisbon to Lisbon: Narratives of Social Europe". UACES 37th Annual Conference and 12th Research Conference, WP. A02/07, 2007 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0207
- Attina, Fulvio, *Building the Union: an evolutionist interpretation*, IEIP-EKEM (Conf.) 09 στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)09.pdf](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)09.pdf)
- Bellamy, Richard, *New modes of democracy: Can there be EU Democracy without parties or political representation?* IEIP-EKEM (Conf.) 08 στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)08](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)08)
- Castiglione, Dario, *Notes on "The role of political identity in European integration"*, IEIP-EKEM (Conf.) 07 στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)08.pdf](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)08.pdf)
- Diamantopoulos, Christos, "Thoughts on logical positivism, simon's decision theory and the aristotelian teleology", WP. A01/07, 2007 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0107
- Kaczynski, Piotr Maciej, "Polish Dilemmas on the New European Union Treaty", Institute of Public Affairs(Warsaw)στο eeep.pspa.uoa.gr/IPA.pdf.
- Kassimatis, George, *Common cultural roots - The cornerstone of the European Union* IEIP-EKEM (Conf.) 05, στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)05.pdf](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)05.pdf)
- Kazakos, Panos, *After the Constitutional Debacle: What way ahead for the Union?*, IEIP-EKEM (Conf.) 10, στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)10.pdf](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)10.pdf)
- Kazakos, Panos, *Europeanisation, Public Goals and Group Interests: Convergence Policy in Greece, 1990-2003* στο eeep.pspa.uoa.gr/WEP.pdf
- Kazakos, Panos, *Scenarios for the future of Europe*, WP. A01/05, 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0105

- **Koutsiaras, Nikos - Andreou, George**, *Small can be beautiful: The EU budget - and the financial perspectives for 2007-2013*, WP. A01/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0104
- **Manitakis, Antonis**, *The impasses in constitutionalising the EU and the perspective of moving from the shared sovereignty of states to "condominium" of peoples*, IEIP-EKEM (Conf.) 02 στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM \(Conf.\) 02](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM (Conf.) 02)
- **Pagoulatos, George**, *Deepening vs Widening: Revisiting the dilemma*, IEIP-EKEM (Conf.) 06_στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM \(Conf.\) 06.pdf](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM (Conf.) 06.pdf)
- **Papadopoulou, Lina**, *Lost in "translation" or, how political visions IEIP-EKEM (Conf.) 04: regarding the future of Europe are "translated" into constitutional arrangements*
- **Taylor, Paul**, *The State of European Integration: a view on the present and future perspective*, IEIP-EKEM (Conf.) 01 στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM \(Conf.\) 01](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM (Conf.) 01).
- **Trechsel, Alexander**, *The Swiss model: a bonanza for EU studies*, IEIP-EKEM (Conf.) 03, [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM \(Conf.\) 03](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM (Conf.) 03)

Β. Ερευνητές και Επιστημονικοί Συνεργάτες Ε.Ε.ΕΠ

- **Δούκας, Γιάννης**, "Η παγκόσμια διατροφική κρίση και η θέση της Ευρωπαϊκής Ένωσης", WP. B01/08:
- **Διαμαντικός, Κωνσταντίνος - Λαμπρίδης, Παναγιώτης**, "Η Αναζήτηση της Ειρήνης στο Αιγαίο: Μια Συνολική Αποτίμηση της Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης και Ασφάλειας στις Ελληνοτουρκικές Σχέσεις", WP. B08/04 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0804
- **Διαμαντικός, Κωνσταντίνος**, *Θεωρία και μέθοδοι αξιολόγησης κοινωνικό - οικονομικών παρεμβάσεων*, WP. B05/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0506
- **Μανούζας, Ζήσης**, "Μείωση των ωρών εργασίας: Είναι αποτελεσματικό μέτρο για την αύξηση της απασχόλησης;", WP. B07/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0704
- **Ματσουκά, Κλεοπάτρα**, *Η ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Πρόβλήματα, Προοπτικές, Προκλήσεις*, WP. B04/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0406
- **Μπουρίκος, Δημήτρης**, *Ζητήματα κοινωνικοασφαλιστικής μεταρρύθμισης στην Ελλάδα, Επισημάνσεις και προτεινόμενη βιβλιογραφία*, WP. B03/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0306
- **Παπούλιας, Ευάγγελος**, *Διεθνές και Ευρωπαϊκό πλαίσιο της εθνικής πολιτικής μουσειών. Περιπτώσιολογική μελέτη Αρκαδίας*, WP. B01/07, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0107
- **Σκάλκος, Δημήτρης**, "Από τον Ρεπουμπλικανικό Φιλελευθερισμό στη Δημοκρατία των Ελευθεριών: Μία προσέγγιση ανα-σημασιοδότησης της "φιλελεύθερης σοσιαλδημοκρατίας", WP. B02/07, 2007 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0207
- **Σοφού, Στεργούλα**, "Η Αναπτυξιακή Βοήθεια ως μέσο της Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Περίπτωση των Δυτικών Βαλκανίων", WP. B06/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0604
- **Τριαντίδης, Αρης**, "Οικονομικές προεκτάσεις της περιφερειακής ολοκλήρωσης στα Βαλκάνια", WP. B05/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0504
- **Andreou, George**, *Regional Policy in Greece Sectoral Case Study The Operational Programme "Competitiveness"*, WP. B01/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0104
- **Choros, Panagiotis**, *Political Conditionality in the European Neighbourhood Policy: The Case of the Southern Mediterranean* WP. B02/05, 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0205
- **Demiri, Eleni - Vlioras, Evangelos**, *The Greek Contribution to CFSP and Civilian Crisis Management*, WP. B02/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0204
- **Frangakis, Nikos - Papayannidis, A.D. - Demiri, Eleni - Vlioras, Evangelos**, *FORNET CFSP Annual Report 2004-Greece*, WP. B03/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0304
- **Kotsiaros, Athanasios**, *The change of the Greek foreign policy strategy towards Turkey: the Greek official political discourse*, WP. B01/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0106
- **Petrelli, Marina - Vallianatou, Anna**, *The medium-small and big member states: willing enough to draw common positions during the European Convention and IGC debate on CFSP and ESDP?*, WP. B02/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0206
- **Triantafyllou, Martha**, *Forecasting conflicts with the use of event data: The Greek-Turkish case of Imia*, WP. B04/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0404
- **Trantidis, Aris**, *Interests, Ideas and Norms: The Strategy of 'Symbiosis' in the European Neighbourhood Policy*, WP. B03/05, 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0305
- **Trinquelle Isabelle**, "La spécificité de la gestion des déchets dans les îles au regard du droit communautaire" στο eeep.pspa.uoa.gr/IsabelleTrinquelle-French.pdf
- **Vallianatou, Anna**, *The Iraq crisis: did the fourth EU-Greek Presidency follow a problem solving approach?*, WP. B01/05, 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0105

Κείμενα εργασίας Μονάδα Τουρκίας

- **Kotsiaros, Athanasios**, "Turkish National Elections 2007: Choosing between democracy and authoritarianism", RUT-WP03/07, 2007 στο <http://eeep.pspa.uoa.gr/RUT-WP03.07.pdf>
- **Κοτσιαρός, Αθανάσιος (επ.)**, «Η Ευρωπαϊκή Κοινή Γνώμη και η Τουρκία: Διαπραγμάτευση ενάντια στη θέληση των ευρωπαίων πολιτών;» RUT-WP02/07, 2007 στο <http://eeep.pspa.uoa.gr/RUT-WP02.07.pdf>
- **Τριαντόπουλος, Χρήστος**, «Τουρκική οικονομία: Το τρένο του 2006 θα εκτροχιαστεί το 2007;», (2007) RUT-WP01/07 στο <http://eeep.pspa.uoa.gr/RUT-WP01.07.pdf>
- **Τσαπακίδης, Χρήστος**, «Οι Ρωσοτουρκικές Σχέσεις στη Μεταψυχροπολεμική Εποχή: Επαναπροσδιορισμός και Νέες Τάσεις», RUT-WP04/07, 2007 στο <http://eeep.pspa.uoa.gr/RUT-WP04.07.pdf>